

Berberce yaptıklarınız sonsuzlukta yankılsın.

Dostlukla.

fierif

14 Nisan 2004

Ayvalık

AVCUNUZDAKİ KELEBEK

Şimdi lütfen, karşıdaki boş sayfaya elinizi koyun ve bir kalemle elinizin şeklini sayfaya çizin. Bu beş parmağa, beş soru yazacaksınız. Bugüne kadar kendinize sormadığınız beş tane soru... Bunları içten ve doğru cevaplarsanız, kitap sona erdiğinde aslında kitabın hiç sona ermediğini, ilginç bir hayat kılavuzu elde ettiğinizi göreceksiniz.

Nasıl mı? Az sonra...

Önce bir kalem bulup karşı sayfaya elinizi çizin.

Başparmağınızın üzerine şu soruyu yazın:

BEN KİMİM?

İşaret parmağınıza:

NE YAPMAK İSTİYORUM?

Orta parmağınızın üzerine:

NEREYE ULAŞMAYI AMAÇLIYORUM?

Yüzük parmağınıza:

BUNU NASIL YAPABİLİRİM?

Serçe parmağınıza:

NİÇİN?

(Aranızda yüzük parmağına bir şey yazmadan önce yengeden izin alanlar varsa kitabın devamını okumalarına gerek yok; aynı şekilde yüzük parmağına bir şey yazmak için kendisinden izin istenen hanımların da kitabı okumalarına gerek yok; eğer ileride kitap yazarlarsa ilk ben okurum.)

Üniversiteler beni seminerlere davet ettiklerinde seminer sonrasında öğrencilerden en çok duyduğum sözler şunlar: "Okul bitiyor, ne yapacağım bilmiyorum. Hangi mesleği önerirsiniz? Mastır yapacağım; ama hangi alanda bilmiyorum."

Bazen okurlarımdan mektuplar alıyorum: "Geleceğimle ilgili kararsızım."

Geleceğinizle ilgili kararlar almak aslında hiç de zor değildir. Zorluğu yaratan, sizin kendinizi yeterince tanımamanızdır.

Hayata dair kararlar almanızı kolaylaştıracak nitelikte olan, kendiniz ile ilgili bilmeniz gereken üç temel çıkış noktası vardır.

Bu üçünü bilmeniz hayatınızı anlamlı hâle getirir. Eğer gelecek hayallerinizi, hayat amacınızı ve değerlerinizi bilmiyorsanız; sıradan, doyumsuz bir hayatı sürdürürsünüz.

Derin bir nefes alın, başlıyoruz...

Deniz kızları

Adamın biri, her mehtaplı gecede alır başını deniz kıyısına gidermiş. Döndüğünde çevresindekiler ona şu soruyu sorarlarmış:

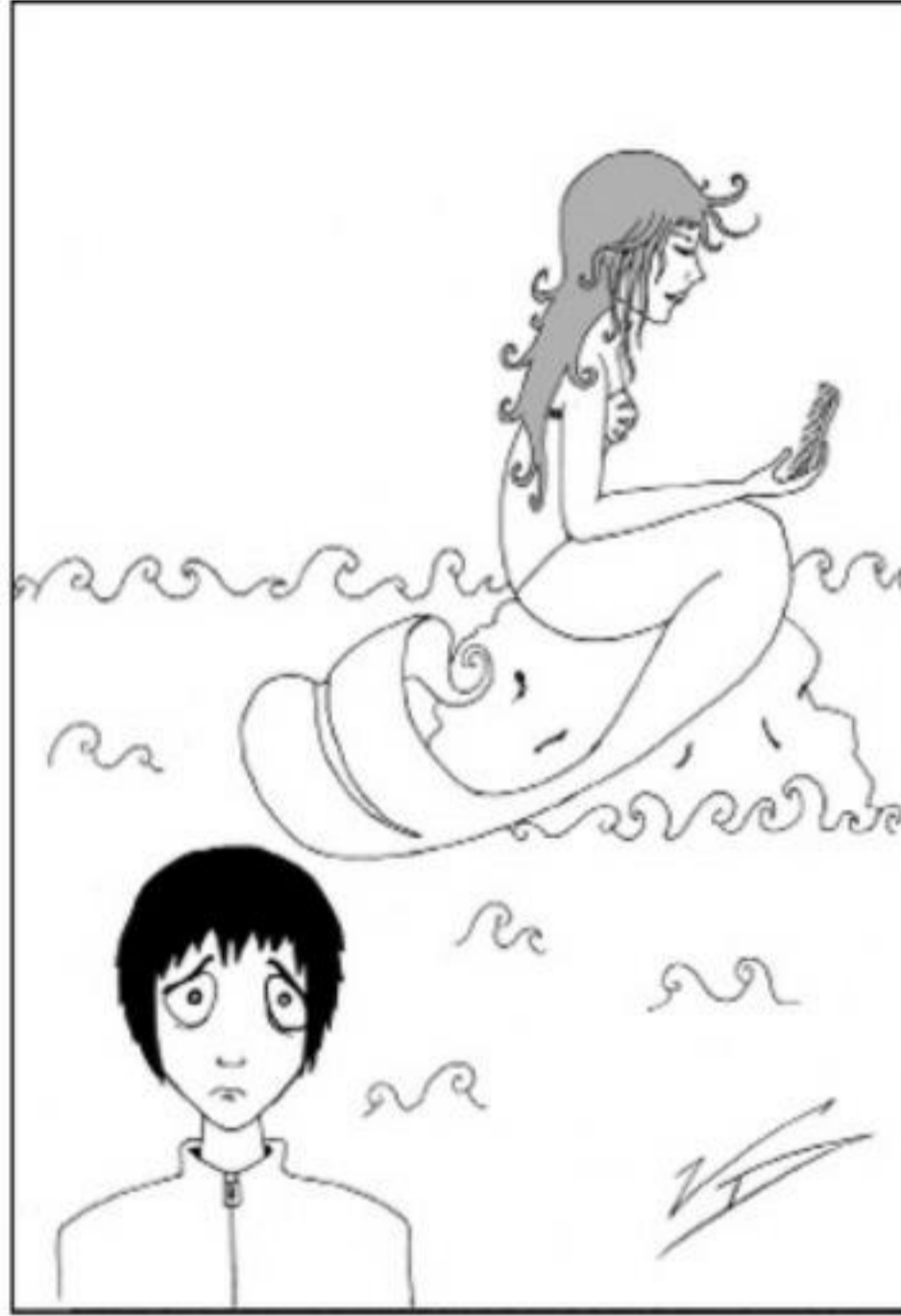
"Ne gördün?"

"Dünya güzeli deniz kızları gördüm. Altın saçlarını gümüş taraklarla tarıyorlardı." diye cevap verirmiş hep. Bir gece yine tek başına deniz kıyısına vardığında, gerçekten dünya güzeli deniz kızları görmüş; altın saçlarını gümüş taraklarla tarıyorlarmış. Döndüğünde çevresindekiler yine sormuşlar:

"Ne gördün?"

"Hiç" demiş. "Hiçbir şey görmedim..."

Ya bir yol açın, ya bir yol bulun ya da yoldan çekilin.

Konfüçyüs

GELECEK HAYALİNİZ

"Düşler Tarlası"¹, başrolünde Kevin Costner'in oynadığı bir film. 30'lu yaşlarında evlenen bir çiftçi (Costner) eşiyle birlikte bir çiftlikte yaşar. Bu çiftin yedi yaşında bir kızları vardır. Çiftlikte mısır yetiştirirler. Costner bir gün mısır tarlasında dolaşırken bir ses duyar. "Eğer inşa edersen, o gelecek!" Çiftçi, sesi eşinin ve kızının duymadığını fark eder. Bir gün sese sorar: "Kim gelecek?" O sırada tarlanın bir bölümünde ışıklandırılmış bir beyzbol sahası hayali ve 50'li yıllarda ölmüş olan, hayranı olduğu

beyzbol oyuncusunu görür. Eşine durumu anlatır; eğer tarlanın bir bölümüne bir beyzbol sahası kurarsa, Joe Jackson gelecek ve beyzbol oynayacaktır. Eşi ipoteklerini, ürünü feda ederlerse batacaklarını anlatır. Çiftçi, babasının öldüğü yaşta olduğunu, gittikçe babasına benzemeye başladığı için ölesiye korktuğunu ve muhtemelen babasının da benzeri sesler duyduğunu, ama hiç dinlemediğini söylediğinde, eşi ona destek verir.

Çevredeki komşularından hiçbiri bu yeni beyzbol sahasını niye yaptığını anlamaz. Sahanın yapımı üzerinden mevsimler geçer, gelip giden yoktur. Bir gece umutsuzca eşiyle hesaplamalar yaparken kızları gelir ve sahada birinin olduğunu söyler.

Yıllar önce ölmüş olan beyzbolcu, sahada beyzbol oynamaktadır. Çiftçi, hayranı olduğu beyzbolcunun sahanın çizgileri dışına çıkamadığını görür. Oyuncu diğer arkadaşlarını çağırmak için giderken döner ve sorar: "Burası cennet mi?" Çiftçi cevaplar: "Hayır, Iowa!" Ertesi gün misafirleri geldiğinde çiftliği satması için baskı yaparlar. Çiftçi ve kızı Karen, sahadaki beyzbolcuların maçını seyretmeye başladıklarında, üç misafirin sahada oynayan oyuncuları görmediklerini fark ederler. Oysa anne, baba ve kız, sahada oynayanları görmekte ve onlarla konuşmaktadırlar.

Bu filmin ilk bölümü. Bana özetleyin derseniz aklıma gelen ilk cümle: İnanç görünmeyene inanmaktır; görünmeyene inanırsanız başkalarının görmediklerini görebilirsiniz.

"Eğer onu inşa edersen, o gelecek." sesini çiftçiden başkası duymadı; çünkü ses onun içinden geliyordu. Sonra bunu ailesiyle paylaştığında, bu hepsinin hayali hâline geldi. Kıbrıs'ta Abdullah Bey'le tanıştım. Bir seminerimi dinledi, ardından heyecanla gelip bana harika bir hikâyeye anlattı:

"Hocam, yedi yıl önce elime bir broşür geçti. Yedi yıl bu broşürü cebimde taşıdım. Her sabah giydiğim pantolonumun cebine koydum, her gün çıkarıp ona baktım. Herkes bana 'Bu broşürde ne var Allah aşkına, niye yanında taşıyorsun?' diye sordu. Broşürde bazı et işleme makineleri vardı. Kimse benim o broşürde gördüğüm şeyi görmüyordu."

Abdullah Bey, bugün Kıbrıs'ın iki entegre et fabrikasından birinin sahibi. Çok

tanınmış ve başarılı bir işadami. Broşüre bakanlar makineleri görürken, o bugün başında olduğu işletmeyi görüyordu.

Genç bir adam, bir bilgenin olduğu tapınağa gelir ve mutluluğun sırrını sorar. Bilge, genç adamın eline zeytinyağı dolu bir kaşık verir ve dökmeden bu tapınağı gezmesini ister. Döndüğünde gence sorar: "Tapınak nasıldı?" Genç adam zeytinyağını dökmek için tapınağı görmeden gezdiğini söyler.

Bilge, adama elindeki kaşıkla devam etmesi gerektiğini söyler. Genç adam bir süre sonra gelir ve gördüğü harika şeyleri ayrıntılarıyla anlatır, kaşığındaki yağ olduğu gibi dökülmüştür.

Genç adam yaşadıklarından bir şey anlamamıştır ve sorar bilgeye: "Nedir mutluluğun sırrı?" Bilge, cevaplar: "Elindeki bir kaşık yağı dökmeden etraftaki tüm güzellikleri görebilmektir."² "Düşler Tarlası" filminde dikkatimi çeken sahnelerden biri de çiftçinin, tarlanın bir bölümünde hayallerini gerçekleştirirken, geri kalan bölümünde mısır yetiştirmeye devam etmesiydi. Gerçekler için hayallerini, hayalleri için de gerçekleri feda etmedi.³

Hazin bir öyküdür bu... İhtiyar balıkçı⁴, Karayipler'de 85 gün olta salladıktan ve eve eli boş döndükten sonra, bir gün iyice açılıp "büyük balık"ı yakalar.

Lakin kıyıya dönerken, yedeğine aldığı, teknesinden yarım metre daha büyük olan bu kılıçbalığı, yol boyu kan kokusuna gelen canavar köpekbalıklarınca didik didik edilir.

Balıkçının bu korkunç mücadeleden elinde kala kala dev balığın iskeleti kalmıştır.

Kan revan içinde, uykusuz ve bitkin sahile yanaşırken "Beni adamakıllı yendiler... Hem de ne yeniş." diye geçirir içinden...

"Yenilmedim aslında, belki biraz fazla açıldım o kadar..."

Hayat yolculuğumuz da öyle değil midir?

Kimi için güzel bir kadındır "büyük balık", kimi için zengin bir damat, iyi bir hayat, hayırlı bir evlat ya da müstakil bir ev, son model bir araba, sınırsız servet...

Kimi, büyük balığı hiç görmeden ölür. Kimi, bir kez tuttu mu, bir daha açılmaz hiç... Onunla gömülür. Kimi ise yaşam denilen şakaya gelmez deryanın dalgalarında

yalpalana yalpalana arar büyük balığı bir ömür boyu... Açıldıkça bulma şansıyla birlikte artar yitirme ihtimali... Zor bulanlar çabuk yitirir bazen...

Acımasızca yağmalanır ve sonuçta elde bir kılçıkla kalakalırlar.

Yenilgi değildir onlarınki aslında...

Olsa olsa biraz fazla açılmışlardır.

Ama insanlık, kısmen de onların fazla açılması sayesinde ilerler.⁵

Keşke biraz fazla açılmanız... Sonra dönüp baktığınızda "İyi ki yapmışım." desiniz. Emin olun bütün bir yaşamı kıyıda geçirip sonra da "Keşke biraz açılıyordum." demekten daha iyidir.

Hayallerinizin büyüklüğü, geleceğe bakışınıza ve ufkunuzun genişliğine bağlıdır.

Çetin Altan, "Güneydoğu'daki bir ağanın milyarları ıstakoz ve şampanyanın tadına bakmaya yetmez." der.

Hani köyün çobanına sormuşlar: "Çok paran olsa ne yaparsın?" "Hep soğanın cücüğünü yerim." demiş. İleride olacağınız yeri, hayallerinizin büyüklüğü ve sıradışılığı belirler. Bakın, "hedefleriniz" demiyorum... Yanındaki çobana sormuşlar: "Sen ne yapardın?" "Bana bir şey bırakmadı ki!" demiş.

Karaman'a bir eğitim için davet edildim. Semineri BİFA Bisküvileri organize etti. Orada harika kültür yatırımları yapmışlar. Beni şaşırtan şey ise şehrin ortasında gördüğüm Piri Reis heykeli oldu. Dünya denizlerini dolaşan, o inanılmaz haritaları yapan Gelibolulu Piri Reis'in kökleri, bozkırın ortasındaki ufacık bir şehre dayanıyor. Sizce onu diğerlerinden ayıran en önemli özelliği hayal gücü müydü?

Albert Einstein; "Kendimi ve düşünme yöntemlerimi gözden geçirdiğimde, hayal etme yeteneğimin somut bilgiyi özümsemi becerimden çok daha ağır bastığı sonucuna varırım." der.

Öyleyse enerjinizi korkularınıza değil, rüyalarınızı gerçekleştirmeye harcayın ve biraz fazla açılın...

Unutmayın: Hayalleriniz, hedefleriniz değildir; mutlaka ulaşmanız gerekmez.

Yaman Koray'ın "Büyük Orfoz"⁶ adlı romanında, dalgıç 20 metre derinlikteki dev bir

orfozun peşindedir. Kitabın sonunda balığı vurur ve müthiş üzülür. Hayali bitmiştir. İnsan hayal ettiği müddetçe yaşar demişler ya; keşke adam, o deniz kızlarını hiç görmeseydi, değil mi?

Sopadan At

Baba ve iki küçük çocuğu ormanda gezintiyeye çıkmışlardı. Bir süre yürüdükten sonra çocuklardan biri, "Baba, çok yoruldum." dedi. "Beni kucağına alır mısın?"

Baba yürümeyi sürdürerek yanıtladı oğlunu:

"Üzgünüm, seni kucağına alamam." dedi. "Ben de çok yorgunum."

Çocuk aldığı yanıtı hoşlanmamıştı, bu kez ağlamaya başladı.

Baba tek sözcük söylemeden durdu ve ağaçtan bir dal kesti. Dalı bıçakla düzeltti ve oğluna verdi. "Al oğlum, sana güzel bir at." dedi.

Çocuğun gözleri mutlulukla ışıldadı. Büyük bir coşkuyla sıçrayarak ata bindi ve atına vurarak evine doğru yürümeye başladı.

Baba kendilerini şaşkınlıkla izleyen kızına döndü bu kez:

"İşte hayat budur kızım." dedi.

"Bazen çok yorulduğunda kendini hayata bağlayacak bir şey ararsın."

Sen neye hazırsan, o da senin için hazırdır.

Marc Victor Hansen

HAYAT AMACINIZ

Zamanın birinde küçük bir karınca, sırtına çıkını vurmuş, yola çıkmış. Etraftaki diğer hayvanlar sormuşlar:

“Hayrola karınca kardeş, nereye böyle?”

“Mekke’ye gidiyorum, hacı olacağım.”

Hayvanların hepsi kahkahaya boğulmuş.

“Ufacık hayvansın, oraya varmadan açlıktan, susuzluktan ölürsün.” demişler.

“Olsun.” demiş, minik karınca; “Varamazsam da yolunda ölürüm!”

Batı’da intihar oranları üzerine yapılan araştırmalar, intihar edenlerin çoğunun gelir düzeyi yüksek, eğitilmiş insanlar olduğunu gösteriyor. İntihar edenlerin ortak bir noktası var: Amaçlarını kaybetmişler.

Benim yaşımda biri kalkıp size “Hayatınızın amacı bu olmalı!” diyemez. Bu herkes için farklıdır, farklı olması gerekir. Yeter ki bir amacınız olsun. Hayatınızın bir amacı olması, sizi ve hayatınızı değerli kılar.

Burada kastettiğim, on beş cümlelik bir amaç değil. Bu, bir cümledir, bilemediniz iki cümle ve herkes için farklıdır.

Biri için ülke topraklarının kaybını önlemek, bir başkası için ülkesinde istihdam yaratmak, başka biri için bilgi yaymak, lösemili çocuklara yardım etmek, kendini hayvanlara adamak gibi her şey olabilir.

Bu yazdıklarımın bir bölümü için “Böyle hayat amacı mı olur?” diyebilirsiniz. Biri için hiçbir önem taşımayan bir amaç bir başkası için çok şey ifade eder.

Hayrettin Karaca’yı hepimiz için değerli kılan şey hayat amacının hepimize kattıklarıdır. Kendini adadığı ülke topraklarını ve ormanlarını koruma amacı; işi ve hayatıyla ilgili yaşadıklarının sonunda, onu ayakta tutan yegâne güçtür, diye düşünüyorum.

Yaşamınızda çok büyük bir başarısızlık yaşadınız mı? İşe yaramaz bir avukat yaşadı. Çok varlıklı bir aileden geliyordu ve anne babasının gurur kaynağıydı. En iyi okullarda okumuş, avukatlık diploması almıştı ve çok önemli insanlar tanıyordu.

Fakat iyi bir avukat olarak kendisini kanıtlaması gerekiyordu. Babasının yardımını ve sosyal çevresini kullanmadan başarmak istiyordu bunu. Ancak, mahkeme salonunda bıraktığı ilk izlenim korkunçtu. Karşı tarafın gücünden o kadar korkmuştu ki büyük bir yenilgiye uğradı.

Kendisini bitkin hissettiği bir anda, kendisinden çok daha kötü durumda olan insanlar olduğunu fark etti ve işte o zaman, sorununu nasıl çözeceğini düşünmeye başladı.

Çok ünlü bir avukat olmayı başaramadı; ama kendi felsefesini geliştirdi ve kendine bir hayat amacı belirledi. Memleketi olan Hindistan'ın İngiliz egemenliğinden kurtulmasını sağladı. Adı Mahatma Gandhi'ydi.

En kötü başarısızlıklarımızda, çevremize şöyle bir bakabilirsek, yaşam hakkında bambaşka bir bakış açısı kazanabiliriz. Kendinizi en başarısız hissettiğiniz anlar, belki de geleceğin tohumlarını atmanız için en uygun zamanlardır.

Gandhi, çevresine şöyle bir bakındıktan sonra, yaşamını bir başarı öyküsüne dönüştürdü. Mahatma Gandhi, kendisine bir bakıp gördüğünden hoşnut olmadığı için dünya daha yaşanılabilir bir yer oldu.

Gandhi'nin hayat amacı dünyayı derinden etkiledi.²

O başarısız avukatın, dönüp kendine bakarak bir hayat amacı belirlemesi, Hindistan'ın kaderini değiştirmeyebilirdi. Emin olun, kendi kaderini de etkilemiş ve hayatına değer katmıştır.

Hayat amacınızı bir kâğıda yazmanız gerekmez; gerçekten inanmanız, yani kalbinize yazmanız gerekir.

Küçük bir öksüz çocuğu evlat edinen anne, çocuğunu anaokuluna getirir. Küçük çocuk orada diğer çocukların alay etmesiyle öksüz olduğunu öğrenir. Akşam, annesi onu almaya geldiğinde gözleri dolu dolu sorar:

“Anne, öksüz ne demek?”

Annesi pırlanta gözleriyle cevaplar:

“Diğer çocuklar gibi annenin karnında değil, kalbinde büyümüşsün demektir, kızım.” Çocuk sevinç içinde annesine sarılır.

Amerikalıların başarı kitapları, özentili filmleri size bir hayat amacı vermez. Hayatınızın amacını kalbinizde büyütürsünüz ve o size aittir.

Ona gerçekten inanmanız gerekir.

Köy ahalisi, uzun kuraklık sonrası imamı zorla ikna etmiş, açık araziye çıkılmış. İmam gelmiş, ahaliyi şöyle bir süzdükten sonra sormuş:

“Yağmur duasına mı geldiniz?”

“Eveet!”

“Benim yağmur yağdırabileceğime gerçekten inanıyor musunuz?”

“Eveet!”

“Nerede o zaman şemsiyeleriniz!”

Ünlü psikiyatrist Jung, bir Kızılderili şefiyle görüşür. Kızılderili şefinin tespiti çok ilginçtir: “Siz beyazlar hep huzursuzsunuz, hep bir şey arar gibisiniz. Aradığınız ve bulamadığınız nedir?” Arayıp bulamadığımız hayat amacımızdır. O olmadığında huzursuz, arar dururuz...

Anadolu’da dilden dile anlatılır. Gerçek bir hikâyeye midir bilmem; ama keşke gerçek olsa, diye düşündüğüm bir hikâyeye. Yavuz Sultan Selim, oğlu Kanuni Sultan Süleyman’a iki mektup verir; “Birini ben ölünce aç, ikincisini de beni defnettikten sonra açarsın.” der.

Vefat ettiğinde Kanuni ilk mektubu açar. Mektupta, “Oğlum, senden tek bir isteğim var; beni çoraplarımla gömsünler, başka bir şey istemiyorum.” yazmaktadır.

Kanuni, defin işlemini yapacak din görevlisinden bu vasiyeti gerçekleştirmek için izin ister. İmam tüm ısrarlara rağmen bunun imkânsız olduğunu, dinimizde böyle bir şeyin olmadığını anlatır. Yavuz, mecburen çorapsız defnedilir.

Kanuni ikinci mektubu açtığında şu yazıyı görür: “Bak oğlum, bir çift çorap bile götüremedim.”

Etrafınızda her şeyi para ve başarıya bağlayan bir sistem var. Oysa değerli olan, doğru bir amaç uğruna harcanan çabalardır.

Orman müthiş bir hızla yanarken küçük bir serçe, yolundaki gölden ayakları arasına su alıp ormanın üzerine bırakıyor ve tekrar göle uçuyormuş. Ormanın yanışını çaresizlikle izleyen hayvanlardan biri gülümseyerek bağırmış: “Ne o serçe, ormanı birkaç damla suyla mı söndüreceksin?” Serçe cevap vermiş: “Benim elimden gelen bu!”

Sizi tatmin edecek bir hayat amacı belirler ve elinizden geldiğince değerleriniz doğrultusunda hayalinize doğru yolculuk edersiniz.

Üsteğmen Faruk, cepheye yeni gelen askerleri denetlerken bir yandan da onlarla sohbet ediyor; "Nerelisin?", "Kaç kardeşsiniz?" gibi sorular soruyordu.

Gözleri bir ara, saçının ortası kırmızı olan bir delikanlıya takıldı. Delikanlıyı yanına çağırdı ve merakla sordu:

"Adın ne senin evladım?"

Delikanlı, hazır ol durumuna geçti ve komutanın sorusunu bir solukta yanıtladı:

"Hasan, komutanım."

Sonra da, komutanın "Nerelisin?" sorusunu aynı çeviklikle yanıtladı:

"Yozgatlıyım, komutanım. Yozgat'ın Sorgun kazasındayım." Üsteğmen Faruk şimdi de kafasını kurcalayan sorusunu sordu: "Peki evladım, bu kafanın hâli ne?"

"Saçlarının ortası neden böyle kırmızı boyalı?"

Hasan duraksamadan yanıt verdi:

"Cepheye gitmek için evden ayrılmadan önce anam saçıma kına yaktı komutanım." dedi. "Neden yaktığını da bilmiyorum."

Üsteğmen daha fazla üstelemedi. "Peki, gidebilirsin Kınalı Hasan." dedi. Onun o gün ağzından çıkan "Kınalı Hasan" sözü, Hasan'ın o günden sonraki adı oldu. Arkadaşları ona "Hasan" yerine "Kınalı Hasan" demekle kalmıyorlar, saçlarının ortasındaki kınasına takılıyorlar; onun kınalı saçını, zaman zaman yoğunluğunu artırdıkları şakalarının konusu yapıyorlardı. Kınalı Hasan, sevecen tutumu ve cephedeki cesur atılımlarıyla kısa sürede tüm arkadaşlarının sevgisini kazandı. Bir gün memleketine mektup göndermek isteyince, arkadaşlarından yardım istedi. "Anama, babama burada iyi olduğumu ve ellerinden öpmek istediğimi bildirmek istiyorum; ama okumam yazmam yok, mektup yazamıyorum." dedi. "Bana biriniz olsun yardım eder mi acaba?" Bir değil, birçok arkadaşı yardımına geldi Kınalı Hasan'ın.

"Sen söyle, yazalım mektubunu." dediler. Kınalı Hasan, söylüyor, bir arkadaşı yazıyor, öteki arkadaşları ise mektubu yazanın sağından solundan başlarını uzatarak söylenenleri doğru yazıp yazmadığını denetliyorlardı.

"Sevgili anacığım, babacığım" diye başlıyordu Kınalı Hasan'ın mektubu ve "Hasretle

Üsteğmen Faruk, cepheye yeni gelen askerleri denetlerken bir yandan da onlarla sohbet ediyor; “Nerelisin?”, “Kaç kardeşsiniz?” gibi sorular soruyordu.

Bir günleri bir ara, saçının ortası kırmızı olan bir delikanlıya takıldı. Delikanlıyı yanına çağırdı ve merakla sordu:

“Evladın ne senin evladım?”

Delikanlı, hazır ol durumuna geçti ve komutanın sorusunu bir solukta yanıtladı:

“Hasan, komutanım.”

Üsteğmen Faruk da, komutanın “Nerelisin?” sorusunu aynı çeviklikle yanıtladı:

“Yozgatlıyım, komutanım. Yozgat’ın Sorgun kazasındayım.” Üsteğmen Faruk şimdi kınalı delikanlının kafasını kurcalayan sorusunu sordu: “Peki evladım, bu kafanın hâli ne?” “Saçlarının ortası neden böyle kırmızı boyalı?”

Üsteğmen Faruk duraksamadan yanıt verdi:

“Cepheye gitmek için evden ayrılmadan önce anam saçıma kına yaktı komutanım.” “Neden yaktığını da bilmiyorum.”

Üsteğmen Faruk daha fazla üstelemedi. “Peki, gidebilirsin Kınalı Hasan.” dedi. Onun o günden çıkan “Kınalı Hasan” sözü, Hasan’ın o günden sonraki adı oldu. Arkadaşları “Hasan” yerine “Kınalı Hasan” demekle kalmıyorlar, saçlarının ortasındaki kınaya takılıyorlar; onun kınalı saçını, zaman zaman yoğunluğunu artırdıkları için kınalı delikanlının konusu yapıyorlardı. Kınalı Hasan, sevecen tutumu ve cephedeki cesur davranışlarıyla kısa sürede tüm arkadaşlarının sevgisini kazandı. Bir gün memleketine mektup göndermek isteyince, arkadaşlarından yardım istedi. “Anama, babama burada olduğumu ve ellerinden öpmek istediğimi bildirmek istiyorum; ama okumam için mektup yazmam yok, mektup yazamıyorum.” dedi. “Bana biriniz olsun yardım eder mi babam?” Bir değil, birçok arkadaşı yardımına geldi Kınalı Hasan’ın.

Üsteğmen Faruk “Bana söyle, yazalım mektubunu.” dediler. Kınalı Hasan, söylüyor, bir arkadaşı yazıyor, öteki arkadaşları ise mektubu yazanın sağından solundan başlarını uzatarak yazılanları doğru yazıp yazmadığını denetliyorlardı.

Mektubun başlığı “Sevgili anacığım, babacığım” diye başlıyordu Kınalı Hasan’ın mektubu ve “Hasretle

Onun yerine komutanı aldı mektubu ve buruk bir ifadeyle okumaya başladı (bu mektubun aslı Çanakkale Kabatepe Müzesi'nde sergilenmektedir).

Gelibolu cephesine gitmeden önce onun arkadaşlarına yazdırdığı mektubuna, aile adına babası yanıt veriyordu: "Oğlum Hasan, nasılsın, iyi misin? Gözlerinden öperim, selam ederim." dedikten sonra şöyle devam ediyordu mektup:

"Öküzü sattık. Parasının yarısını sana gönderiyoruz, yarısını da yakında cepheye gidecek küçük kardeşine veriyoruz. Şimdi öküzün yerine tarlayı ben sürüyorum. Zaten artık zahireye de fazla ihtiyacımız olmadığı için yorulmuyorum da. Siz sakın bizi merak etmeyin, bizi düşünmeyin."

Babası mektupta, köydeki herkesten, akrabalarından haberler verdikten sonra, "Şimdi sana ananın da söyleyeceği bir şey var." diyerek sözü ona bırakıyordu. Mektubun bundan sonraki bölümü, Kınalı Hasan'ın anasının ağzından yazılmıştı. Şöyle diyordu anası:

"Oğlum Hasan, yazmışsın ki kafamdaki kınayla dalga geçtiler. Kardeşime de kına yakma, demişsin. Kardeşine de yaktım. Komutanlarına ve arkadaşlarına söyle, seninle dalga geçmesinler. Bizde üç şeye kına yakarlar:

- 1) Gelinlik kıza, gitsin ailesine, çocuklarına kurban olsun diye,
- 2) Kurbanlık koça, Allah'a kurban olsun diye,
- 3) Askere giden yiğitlerimize, vatana kurban olsun diye.

Gözlerinden öper, selam ederim. Allah'a emanet olun."

Hasan'ın komutanı mektubu okurken çevresindeki herkes hıçkırığa hıçkırığa ağlıyordu.⁸

O anneyi hayatta tutacak ve o acıyla baş etmesini sağlayacak tek şey, hep beraber inandıkları bir amaç uğruna oğlunu kaybetmiş olmanın verdiği tesellidir.

Ben bir okuyucu olarak bu satırları okurken içimden gülümseyebilirim, "Böyle amaç mı olur?"

Bu sadece o annenin, yani tek kişinin hayat amacı olsa bile ona yeter; herkesin paylaşması gerekmez. Hepimiz kar taneleri kadar farklıyız. Hayat amaçlarımız da o kadar farklı olabilir.

“Yaa Hoca, kitaba bu kadar para bayıldık, ‘İdealinizi siz belirlersiniz, sizden başkası bilemez.’ falan. Sen bir şey öğretmeyecek misin?”

Öncelikle benimle konuşurken sesinizi yükseltmeyin. Ben de gerilirim tatsızlık çıkar. Yine de kibarca cevaplayayım:

Size “başarı, başarı” diye öğrettikleri şey, belki de başarı değildir. Hani şu eğitimler var ya, Amerikalıların tüm 3. Dünya ülkelerine sattıkları... “Birilerini modelle, onun yaptıklarını yap, sen de başarısın.”

Hayat bir yarış değil. Eğer öyle olsaydı, çoğumuz kaybeden olurduk değil mi? Ne de olsa yarışların tek bir kazananı olur, gerisi kaybeder.

Acaba hayata bir yarış olarak bakan, birbirini hırsıyla geçmeye çalışanlar mı daha insan, yoksa hayata bir yarış gibi bakmayan, hayat yolunda ara sıra durup çevresine bakan, düşenleri kaldırmaya çalışanlar mı?

Belki de yarışmayanlar bizden daha gerçek ve mesut bir hayatı yaşıyorlardır, ne dersiniz?

Bizim yaşadığımız çok sahte, tüketime ve birbirini ezmeye dayalı bir hayatsa, amma şaşırırız değil mi? Ya bize öğrettikleri hayat baştan sona sahteyse? Tüketmezsen tükenirsin diye çaktırmadan beynimize pompaladıkları felsefe yalansa? Feci sarsılırız...

Durup, dönüp bir bakarız kendimize ve hayatımıza. “Bu yaşadığımız doğru dürüst, iyi ve kaliteli bir hayat mı? Yoksa bir şeyleri değiştirmeli miyim?” diye sorarız.

Çok sarsıcı değil mi?

Neyse, unutmadan “Matrix Reloaded”da (eliniz mahkûm gitmişsinizdir) Nokia’nın yeni modelinin görüntüsü vardı, uçmuş herifler abi. Herifin teki sinemanın olduğu alışveriş merkezine Cherokee’nin yeni modeliyle gelmiş; bir görün, köpek bir araba. Filmdeki Ray-Banlar da olmaz bişi... Ben aldım, Lacoste kazağımla süper durdu... Kınalı Hasan’ın annesi bugün hayatta olsaydı, Loreal’in saç boyasıyla mı kına yakardı sizce?

Golf Oyuncusu

Arjantinli ünlü golfçü Robert de Vincenzo, yine bir turnuvayı kazanmış, ödülünü alıp

kameralara poz vermiş ve kulüp binasına gidip oradan ayrılmak üzere hazırlanmıştı. Bir süre sonra binadan çıkıp otoparktaki arabasına yürürken yanına bir kadın yaklaştı. Kadın, onun başarısını kutladıktan sonra, ona çocuğunun çok hasta ve ölmek üzere olduğunu anlattı. Zavallı kadının hastane masraflarını ödemesi olanaksızdı.

Kadının anlattığı öykü De Vincenzo'yu çok etkilemişti. Hemen cebinden bir kalem çıkarttı ve turnuvadan kazandığı paranın bir miktarını yazdı çek defterine. Çeki kadının eline sıkıştırırken de ona, "Umarım bebeğinin iyi günleri için harcaysın." dedi. Ertesi hafta kulüpte öğle yemeği yerken Profesyonel Golf Derneği'nin bir görevlisi yanına geldi.

"Otoparktaki görevli çocuklar bana geçen hafta turnuvayı kazandıktan sonra yanına bir kadının geldiğini ve onunla konuştuğunu söylediler." dedi.

De Vincenzo evet, anlamında başını salladı.

"Evet." dedi görevli, "Sana bir haberim var. O kadın bir sahtekârdır. Üstelik hasta bir çocuğu da yok. Seni fena hâlde kandırmış arkadaşım."

De Vincenzo, "Yani ortada ölümü bekleyen bir bebek yok mu?" dedi.

"Hayır, yok." dedi görevli.

"İşte bu, bu hafta duyduğum en iyi haber." dedi gözleri dolarak.

Aynı pencereden dışarı bakan iki adamdan biri, sokaktaki çamuru, diğeri ise gökteki yıldızları görür...

Dünyada herkes mutlu olmak ister. Fakat sizi mesut eden şey, ne 'ne olduğunuz' ne de 'ne yaptığınız'dır; görüş ve değerlerinizdir.

Dale Carnegie

DEĞERLERİNİZ

Türkiye'nin en büyük iki bankasından biri, yürüttükleri yeniden yapılanma çalışmasıyla ilgili benden bir danışmanlık istedi. Yeniden yapılanmalarını analiz edip nerelerde tıklandıklarına ve organizasyon şemasında ne gibi önerilerim olacağına dair bir rapor hazırlayacağım. Ertesi gün de bankanın üst yönetimine sunum yapacağım. Çok önemli bir proje. İzgören Akademi'den çıktım, Kızılay'daki dolmuş duraklarına doğru gidiyorum. Karanlıkta, YKM ile Güvenpark'ın arasındaki yolda şişe dibi gözlüklü bir adam gördüm. Muhtemelen yaşıtız; elinde bir şeyler var ve onları satıyor. Dayandığı araçta, arkasına sakladığı beyaz yürüme bastonunu bir an için fark ettim. Muhtemelen gözleri görmeyecek kadar kötü; ama bastonu arkaya saklamış. Benim aklımda proje ve sunumla ilgili birçok düşünce, evde bilgisayarda geç saate kadar ancak bitiririm. Dolmuş durağına ulaştığımda müthiş bir kuyrukla karşılaştım. Sıraya girdim. Aklımda, o adamın gözleri...

Kuyruk uzamaya başladı, proje çok önemli, adamın gözleri gözümün önünde, arkamdaki kuyruk gittikçe arttı. Cebimdeki parayı saydım, dolmuş parasını ayırdım. Kuyruktan çıktım, aşağıya doğru yürüdüm. Karanlıkta, soğukta bekliyor.

"Merhaba."

"Merhaba."

"Ne satıyorsun birader?"

"Ağabey, çay süzgeci. Demliğin içine yapııştırıyorsun, hiç süzgeç kullanmaya gerek kalmıyor."

"Kaç lira tanesi?"

"500 bin."

"Hadi canım?"

"Niye ağabey, pahalı mı?"

"Yoo, olur mu? Ben aylardır bunlardan arıyorum. Bir dükkânda buldum, iki milyona satıyorlardı, almadım. Sen nasıl böyle ucuza satıyorsun?"

"Ağabey, benim hala oğlu bunu direkt İstanbul'da imalathanesinden alıyor, kâr

koymadan bana yolluyor.”

“Helal olsun arkadaş, herkes senin gibi çalışsa ülkede ne enflasyon, ne işsizlik kalır.”

Gözleri parladı, “Doğru söylüyorsun ağabey.” dedi. Cebimi çay süzgeçleriyle doldurdum, kuyruğa gittim.

Eve gelince masanın üstüne süzgeçleri koydum, eşim sordu:

“Şerif, bunlar ne?”

“Çay süzgeciiii...”

“Ya, sen hayatında çay içmezsin, niye aldın bu kadar süzgeci?”

Eşim, o süzgeçleri niye aldığımı altı ay sonra bir üniversitede verdiğim seminerde duydu.

Burada, aman yanlış anlamayın; “Ben şöyle bir insanım, böyle iyiyim.” anlamında anlatmıyorum. Bununla anlatmak istediğim şey şu: Yedi yıl önce böyle bir şey olsaydı, o kuyruktan hiçbir güç beni çıkaramazdı; hatta dolmuş kuyruğunda olmazdım. Bindiğim taksi ücretini ya şirkete ya da bankaya ödetirdim. Şimdi kuyruktan çok rahat çıkıyorum, çünkü yedi yıl kadar önce “Benim hayatla ilgili değerlerim ne?” diye çok düşündüm ve onları belirledim. Değerleriniz belirliyse karar vermeniz kolaylaşmaya başlar.

Bir akşamüstü bir telefon bağladılar, yapımcı şirketten sempatik bir hanım:

“Şerif Bey, yeni bir yarışma programı başlıyor. Bu programın sunuculuğunu ünlü bir bayan ile birlikte sizin yapmanızı düşünüyoruz.”

“Sağ olun, ben düşünmüyorum.”

“Reytingi çok yüksek bir program, Avrupa’da çok seyrediliyor, Kanal D’de yayımlanacak. Sizi biz tanıyoruz, Türkiye de tanıyacak.”

“Sağ olun, ben düşünmüyorum.”

O sempatik hanım telefonu kapatırken bana bir şey söyledi:

“Hocam, ben bu görüşmeleri şirket adına çok yapıyorum. İlk defa biri ücreti sormuyor, ne ücret önerildiğini hiç merak etmiyor musunuz?”

“Hayır, etmiyorum; ama beni düşündüğünüz için çok çok sağ olun.”

Eskiden olsa o teklif günlerce uykularımı kaçırdı, şimdi hiç kaçırmıyor.

Burada, kitabın girişinde bahsettiğim bölüme geldik. Hayatınızla ilgili değerlerinizi belirlediyseniz, operasyonlar çok kolay hâle gelir. Eğer değerleriniz, amacınız ve hayaliniz belli değilse operasyonlar konusunda kafanız çok karışır. Nerede mastır yapayım, hangi mesleği seçeyim, diye düşünür durursunuz.

Dede ve torunu Mehmet, İstiklâl Caddesi’nde günlük yürüyüşlerine çıkmışlardı. O sıcak yaz gününde İstanbul’un en işlek kaldırımlarından birinde şehrin tüm gürültüsüne kapılmış yürürlerken, yaşlı dedesi Mehmet’e dönerek “Cırcır böceklerinin sesini duyuyor musun?” diye sordu. Mehmet, “Hayır, duymuyorum.” diye cevap verdi ve Taksim Parkı’na doğru yürümeye başladılar. Parka geldiklerinde yaşlı adam, Mehmet’i, büyük gölgeli ağaçlardan birinin yanına yanaştırarak az önce kaldırımda sorduğu soruyu tekrarladı, “Cırcır böceklerinin sesini duyuyor musun?” Mehmet, sesi duyuyordu ve şaşkın bir ifadeyle dedesini yanıtladı, “Evet, duyuyorum.” Parktan çıkıp eve doğru yürümeye başladılar. Mehmet, dedesine “Cırcır böceklerinin seslerini nasıl duydun?” diye sordu. Yaşlı adam aniden durdu, torununa döndü ve cebinden madenî bir para çıkardı, havaya fırlattı. Genç adam dikkatlice yaşlı adamın yaptıklarını izliyordu. Hızlı adımlarla yürüyen birçok insan ve kalabalığın içinde, yere düşen paranın sesi yankılandı. İnsanlar dönüp sesin geldiği yöne doğru baktılar. Yaşlı adam kendisine dikkatle bakan torununa döndü ve “Cırcır böceklerinin seslerini, onlara odaklanarak duydum. Neye odaklanırsan veya neyle daha çok ilgiliysen onu duyar ve görürsün.” dedi.

Değerleriniz, kararlarınızı etkilediği kadar algılarınızı da etkiler ve dünyayı anlama şeklinizi belirler.

Bireysel değerlerinizin dışında, ortak değerleriniz varsa bir aile olursunuz; ortak değerleriniz yoksa bir aile olamazsınız.

Mart 2003’te “Sistem Liderliği” eğitimi verdiğim Ziraat Bankası’ndaki öğrencilerimden yönetici, Sevgili Burhan Erkal, bana tüylerimi diken diken eden bir olay anlatmıştı.

Burhan Bey, 90’lı yılların başlarında Muğla’nın Kemer beldesindeki Ziraat Bankası’nın

otomasyona geçişini koordine etmek için beldeye gidiyor. Orada ilginç bir olayla karşılaşılıyor. Her masada tek kişi çalışırken bir masada üç kişinin çalıştığını görüyor. Biri telefona bakıyor, diğeri müşterinin hesap kartonunu çıkarıp bakiyeyi bildiriyor, diğeri ise işlemi yapıyor.

Burhan Bey durumu merak edip sorduğunda, şunu öğreniyor: Bankada muhasebeci olan baba Suat Karakoç, emekliliğine birkaç yıl kala gözlerini kaybeder. Oğulları Hakan ve Erkan, babaları işini kaybetmesin diye giderler, onun yanında iki göz gibi hareket ederler. Ortak değerleriniz varsa aile olursunuz (şimdi baba felçli, evde yatıyor; çocuklar işsiz ve içlerinden biri daha bir gözünü kaybetmiş... Eminim Ziraat Bankası bu bağlılık hikâyesine bir destek sağlayacaktır).

Bir akşam arkadaşlarım Musti ve Suzan bize oturmaya geldiler. Yanlarında bir Fransız kız. Suzan'ın Fransa'dan arkadaşı olan kız, çok ilginç bir şey anlattı. Mastır yapmak için ailesinden destek istemiş, aile kabul etmiş. "Yalnız, mirasından düşeriz." demişler. Kız bunu çok normal görerek anlattı, biz gözlerimizi Singapur maymunları gibi açarak dinledik. Size bir Fransa'dan, bir de Kemer'den iki aile ve değerlerinin farklılıkları...

O yüzden bazen söylüyorum; o heriflerin öğretileri, felsefeleri ve kitapları bana pek bir şey anlatmıyor.

Kendi değerleriniz üzerine düşünmeniz ve onları belirlemeniz, benliğinizi fark etmenizi ve hayatınızla ilgili karar vermenizi kolaylaştırır.

Kitapta temel olarak anlattığım şu:

- 1- Kendinizi nasıl keşfedersiniz?
- 2- Hedeflerinizi nasıl belirlersiniz?
- 3- Hedeflerinize giden yolda nasıl ilerlersiniz?

Birinci bölümde "siz" üzerinde durdum ve kendinizle ilgili fark etmeniz gereken üç kaynağı anlattım.

GELECEK HAYALİNİZ: Zor günlerinizde ilerisi için size ışık tutar, güç verir. Ona

Burada anlatmak istediğim husus, bu adamın büstünün her okula örnek insan modeli olarak dikilmesi gerekliliğidir. Dünyanın her yerinde, Allah'ın her günü milyonlarca yöneticinin Garcia'ya gönderecek mektubu vardır. Öte yandan gençlerin muhtaç oldukları bilgiler sadece bir dizi teori değildir, kendilerinden istenen vazifeleri kendi iradeleri ile sonuçlandırma idrakine ve eğitimine de sahip olmalarıdır. Bugün en çok muhtaç olduğumuz budur.

Hizmette fertlerin ilgisizliği ve bilgisizliği toplumları ve örgütleri felçli kılar. Hizmetin çarkı dönerken, çarkın her dişlisinin her defasında yeni baştan eğitilmesi ve bilinmesi için zaman yoktur. Aksi takdirde hizmet durur, yeniden eğitim yapmak gerekir. Öte yandan hizmet, devamlı akış, devamlı meşguliyet ister. Çarkın bir dişi kendi işini hiçbir zaman durdurmaya mezun değildir.

Bir defasında her yönetici gibi böylesine meşgul iken odama giren bir memur, bana: "Efendim, siz birlikte çalıştığım arkadaşlarımdan birini terfi ettirdiniz. Yaş ve kıdem bakımından aramızda hiçbir fark yok. Öğrenimimiz de aynı. O benden daha yakışıklı da değil. Böyle olduğu hâlde beni hâlâ terfi ettirmiyorsunuz." dedi. Ben ise dalgınlık hâlinde mırıldandım:

"Sokakta gürültüler var. Duyuyor musun? Nedir acaba?"

"Gidip sorayım efendim." diye memur can sıkıntısı ile cevap verdi.

Biraz sonra döndü:

"Bir arabaymış efendim."

"Yükü neymiş?" diye sordum.

"Gidip bakayım efendim."

etmek, baştan savmak istedikleri bir müracaatçıyı masadan masaya dolaştırmak, "Bugün git, yarın gel." teranesiyle hedefinden iyice uzaklaşan evrakı, arşivin küflü derinliklerine gömmek. Ay sonunda alacakları paraya karşı yapacakları bu ise şayet, hiç zahmet buyurmasınlar. Millet bu parayı onlara haram edecektir.

Klemanso'nun meşhur tekerlemesi ne kadar güzel: "Bakanlık geç gelenlerle erken gidenlerin karşılaştığı yerdir." demiş. Bakanlığı süresince öyle garip vakalara şahit olmuş ki boyuna vecizeler dizmiş.

1906 yılında bir gün aklına esmiş, emrindeki memurların durumunu şöyle yakından görmek istemiş. Odalardan birine girmiş, kimse yok. İkincisine girmiş, bomboş! Üçüncü odada bir memur varmış, o da uyuyormuş. Yanında bulunan daire müdürüne dönmüş:

"Sakın uyandırmayın, yoksa o da çekip gider."

İşte böyle, uzun söze ve uzun izaha benim de sizin de vaktiniz yoktur. İnsanlığın Garcia'ya mektup götürecektir yüzbaşılara ihtiyacı çoktur.

Kötümser, yalnız tüneli görür; iyimser, tünelin sonundaki ışığı görür; gerçekçi, tünelle birlikte hem ışığı hem de gelecek treni görür.

J. Harris

HEDEFLERİNİZ

Şimdi sizden istediğim şu: Lütfen aşağıdaki boşluğa, gelecek hedeflerinizi yazınız.

GELECEK HEDEFLERİM

Sağ olun.

Birazdan vereceğim bilgileri okuduğunuzda yazdıklarınızın hedef değil, temenni olduğunu göreceksiniz. Gelecekle ilgili ulaşmak istediklerinizin temenni değil, hedef olabilmesi için belirli kriterlere uyması gerekir. Bu kriterler şunlar:

Kişisel hedeflerinizi koyarken biraz TOMBUL olmalarına dikkat edin. Eğer hayalleriniz TOMBUL'sa hedef olurlar, değilse hayal olarak kalırlar.

“TOMBUL© olsun” ne demek mi?

- Tatmin Edici
- Ortak
- Mantıklı
- Belirgin
- Ulaşılabilir a. Zaman
- Limit Konulmuş b. Finans

c. Sayı

Tatmin Edici: Konulan hedefe ulaştığınızda “Yaptığıma değdi.” diyebilmelisiniz. Eğer koyduğunuz hedefe ulaştığınızda bu size tatmin sağlamıyorsa tüm çaba boşuna gitmiş demektir. Başkalarını tatmin eden hedefler, sizi mutlu etmeyebilir.

Ulaştığınızda “Evet, istediğim buydu.” diyebilmelisiniz. “Hadi yaaa, bunun için mi

çok iyi tanımlanmış olmasıdır; yani BELİRGİN.

Ulaşılabilir: Eğer hedefiniz ulaşılabilir değilse önünüzde bir hayal olarak kalır. "Ulaşılabilir" ile kastettiğim, rahatlıkla ulaşabileceğiniz hedefler anlamında değil. Mutlaka çitanın biraz yukarıda olmasında fayda var; ama eğer çok yüksek bir hedef koymuşsanız, insan bir süre sonra kendini havucun peşinde koşan değirmen eşiği gibi hissedebilir. Değirmende eşeklerin sırtına bir sopa, sopanın ucuna da bir iple havuç bağlarmış. Zavallı eşek, havuca ulaşmak için akşama kadar yürürmüş. İnsanoğlu ise öyle değil, bir süre sonra hedefe ulaşamazsak kulağımız düşer ve işin peşini bırakırız.

Burada neyin ulaşılabilir olduğunu kimse sizin kadar bilemez. Gazeteci Faruk Bildirici'nin kitabında bir sahne vardır. Lisede öğretmen sınıfa sorar: "İleride ne olacaksınız?" Çocuklardan biri, "Ben Türkiye'nin başbakanı olacağım!" der, öğretmen dâhil bütün sınıf güler; çocuk hırs yapar. Söyleyen çocuğun adı Mesut Yılmaz!

Gülmeyiver çocuğa, değil mi? Niye hırs yaptırıyorsun?

Limitleri Konulmuş: Genellikle üç alanda; zaman, yer ve sayı olarak sınırların belirlenmiş olması önemli. Koyduğunuz hedefte bir zaman sınırı yoksa orada bir hedeften bahsedemezsiniz. Bir şeyi iki yıl sonra gerçekleştirmenizle, yirmi yıl sonra gerçekleştirmeniz arasında fark vardır.

Yine, koyduğunuz hedefte bir sayı gerekiyorsa ve bunu koymamışsanız hedeften çok, bir hayalden bahsediyorsunuz demektir. Finansal sınırların da çizilmesi gereklidir. Bu sınırları koymamışsanız, hedefiniz hedef olmaktan uzaklaşmaya ve hayal olmaya başlar (Bu ana başlıkta "Limitleri konulmuş" yerine "Sınırları çizilmiş" daha iyi bir tanım, ama bu sefer de bizim TOMBUL, TOMBUS olacaktı, idare edin artık).

2001 yılında üniversitede verdiğim "Sistem Liderliği" derslerinin ilkinde öğrencilere boş kâğıtlar dağıttım ve onlardan gelecek hedeflerini yazmalarını istedim. İsteyenlerin boş kâğıt verebileceklerini ilettim, çok büyük bir bölümü boş kâğıt verdi. Dönem sonunda onlara Kansas Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmayı anlattım: Kansas Üniversitesi öğrencileri aynı çalışmayı yaptılar, on yıl sonra öğrencilerin kâğıda yazdıklarını, ders başarılarını ve iş hayatında geldikleri noktayı karşılaştırdılar. Sonuç çok şaşırtıcıydı: Ders başarısı çok yüksek olan, ama hedef yazmayan öğrencilerin iş

yaşamında pek de başarılı olmadığını gördüler. Ders başarısı yüksek hedeflerini çok detaylı yazmış öğrenciler ise iş hayatında çok başarılıydı. Öğrencilerime dönem sonunda bunu anlattıktan sonra kâğıtlarını gerçeğe detaylı doldurdular ki anlatamam. Şimdi kâğıt ellerinde. Sizin de böyle olsun, olur mu?

Hedefiniz varsa odaklanır ve güç birliği sağlarsınız. Adamın biri yolda ilginç bir cenaze görmüş: Önde bir adam, arkada köpek, onun arkasındaki tabutların arkasında tek sıra kuyruk hâlinde yürüyen 200 kişiye yakın takip etmiş. Meraktan çatlayacak, dayanamamış, öndeki adama yanaşmış.

“Başınız sağ olsun.”

“Sağ ol.”

“Ağabey, bu arkanızdaki tabutlar ve köpek nedir?”

“Sorma arkadaş, o benim pitbull. Hanıma saldırdı, hanım sizlere ömür!”

“Peki diğer tabut?”

“Sorma kardeşim, benim köpek kayınvalideye de saldırdı, o da sizlere ömür!”

Sessizce biraz yürümüşler. Bizimki biraz sonra:

“Ağabey, yanlış anlama; bir şey soracağım.”

“Nedir?”

“Ağabey, köpeği şöyle iki gün ödünç alabilir miyim?”

“Olur, yalnız kuyruğun en arkasına geçmen lâzım!”

Ortak hedef insanları birleştirir.

(Bu arada Reha Muhtar, eşini bilmem kaç yerinden bıçaklayıp öldürme haberlerinde telefon görüşmesi yapıyor. Giriş cümlesi şu: “Başınız sağ olsun.”)

Benim değerli öğrencim Salih Evsan’ın bir anısı var, çok etkileyici: memleketi olan Ardeşen’e bir Alman profesör geliyor. Salih Bey, genç hocaya çevirmenlik yapıyor. Profesör bir bakkalla karşılaşılıyor ve soruyor: “Önümüzdeki yıl için ne hedefin var?” Bakkal bön bön bakıyor. “B

hedefin ne?" Bakkal "Yok hedef medef." diyor. "Peki ya on yıl sonra?", "Yüz yıl sonrası için ne hedefin var?" Bakkalda tık yok! Profesör dönüyor ve Salih Bey'e diyor ki: "Söyle ona, kapatsın bu dükkânı."

Aslında temelde hayatınızı iki türlü yaşarsınız:

- 1- Karşılaştığınız olaylara tepkiler vererek,
- 2- Hedef belirleyip o yolda adımlar atarak.

Birinci gruba kendi hayatımdan bir örnek vereyim: Üç-dört yıl önce çok iyi bir ev sahibimiz vardı ve memnuniyet içinde oturuyorduk. Bir gün ev sahibimizin evi satması gerekti. Kiralık ev aradım, rakamlar inanılmaz. "Bu kadar kira vereceğime borca girer ev alırım." dedim ve borç harç bir ev sahibi oldum. Sonra yıllar geçince fark ettim ki o dönemde kendim hedef koyup ev sahibi olabilirdim, oysa ben o gün dışarıdan gelen bir olaya tepki verdim.

İkinciye örneğim ise şu: Yönetmen Peter Jackson, "Yüzüklerin Efendisi" filminin çekimi için ülkesi Yeni Zelanda'da platoyu kuruyor ve hazırlıklara başlıyor. Film son dönemlerin en etkileyici, en yüksek bütçeli filmlerinden biri. Başrolde oynamak her aktörün hayallerini süslüyor. Başkarakter Frodo rolü için tam 200 aday var. Haftalarca bu rolün oyuncusu için tartışıyorlar. Oysa getir Kemeraltı'dan Ali Kuyumcu'yu, al sana "Yüzüklerin Efendisi"nin kralı... ("Buyurun ağabey; alyans, tek taş, ne istemiştiniz?") Elijah Wood diye bir oyuncu bu 200 adayın arasında yok ve bu rolü çok istiyor. Hedefi rolü almak. Çok ilginç bir şey yapıyor: Önce kitapları okuyor, sonra role uygun kıyafetler buluyor ve bir kameraman kir alıyor. Rolünden sahneler oynuyor ve kaydettiriyor. Hazırladığı kasetleri Yeni Zelanda'ya, Peter Jackson'a yolluyor. O güne değin dişe dokunur hiçbir filmde oynamamış. Jackson, kasetleri son üç aday arasında karar vermek üzereyken izliyor ve Elijah Wood'u seçiyor.

Size iki örnek; bir benim yaptığıma bakın, bir de elin Hobbit'inin yaptığına. Şimdi siz içinizden "Sen de ev sahibi olmuşsun ya." diyorsunuz; ama benimki tamamen "Rabbimin hikmetinden sual olunmaz." misali. Wood'un ki gerçekçi hedef koymaya ve doğru adımlarla ilerlemeye örnek. O iki yüz aday arasında Türk varsa, "Benim hakkımı yediler. Olum bizde torpil yok ki, benim de arkam olsa bırak Frodo'yu, yüzük

rolünü ben alırdım.” diye sızlanıp duruyordur.

Tilkinin teki ağaçta bir et parçası görmüş. Tam yiyecekken bakmış ete bir bomba bağlı, bubi tuzağı! Biraz uzağında saatlerce beklemiş, hedefi eti yemek; ama nasıl yiyeceği konusunda fikri yok. Birazdan aslan gelmiş, eti görmüş, ilerlemeye başladığında tilkiyi fark edip kıllanmış:

“Ne o tilki kardeş, eti niye yemedin?”

“Üzerinize afiyet aslan kardeş, ben oruçluyum, sen buyur.”

“Haa, öyle mi” demiş aslan, afiyetle yumulmuş ve bubi tuzağı gürültüyle infilak etmiş. Aslan bir tarafa, et bir tarafa uçmuş. Aslan “Ah, oh!” derken bir bakmış, tilki eti hapur hupur götürüyor. Bağırması:

“Hayvan herif, hani oruçluydun sen?”

Tilki cevaplamış: “Ağabey top atıldı, sesi duymadın mı?”

Buradaki gibi önünüzdeki her yol mübah değil tabii; ama şimdi tek kollu bir çocuğun hikâyesini dinleyin:

10 yaşındaki bir Japon çocuğun en büyük hedefi, dünyaca ünlü bir judocu olmakmış. Ama beklenmedik bir trafik kazası tüm hayallerini yok etmiş, sol kolunu tam omuz hizasından kaybetmiş. Bütün hayalleri yıkılmış. Tek kolla nasıl judocu olunur ki?

Ama gene de ailesi oyalansın diye, onu Japonya'nın en ünlü judo hocalarından birinin yanına vermiş. Hoca, çocuğa tek kolla yapabileceği bir fırlatma hareketi göstermiş ve üzerinde çalışmaya başlamışlar. Çocuk, iki haftada hareketi ezberlemiş. Hocası “Güzel oldu.” demiş. “Şimdi daha hızlı yapmaya çalış bakalım.”

Oğlan, zamanla hareketi şimşek hızı ile yapmaya başlamış. Sonra hocasına gitmiş “Bu hareketi çok iyi öğrendim artık. Bir başka harekete geçebiliriz.” demiş.

“Başka harekete gerek yok.” demiş hoca. “Sen sadece bu hareketi bileceksin, bu harekete çalışacaksın ve bu hareketi dünyada en iyi yapan olacaksın. O sana yeter...” Çalışmalar bir yıl sürmüş. Günün birinde hoca, öğrencisine artık turnuvaya katılma zamanının geldiğini söylemiş.

Tek kol, tek hareketle judo turnuvasına katılmak mı? Oğlan itiraz edecek olmuş... Hocası, “Sen

öğrendiğin hareketi yap, gerisini merak etme.” diye öğütlemiş.

Turnuva başlamış. Bizimki ilk turları şaşılacak bir hız ve kolaylıkla geçip finale gelmiş. Finalde karşısına iki misli cüssesi ile yörenin en büyük judocusu çıkmış. Hocası, “Kendi oyununu yap, gerisi tamam.” demiş gene. Karşısında yarısı kadar, üstelik de tek kollu çocuğu gören dev gibi rakibi biraz da umursamaz yaklaşıncaya, kendini bir anda önce havada, sonra yerde bulmuş.

Tek kollu çocuk turnuvayı kazanmış. Kucağında kupası büyük bir mutluluk içinde evine dönerken dayanamamış ve sormuş:

“Hocam, ben bunların hepsini nasıl yendim?”

Hocası gülümsemiş...

“Üç sırrın var oğlum. Birincisi, aklına bir hedef koydun; ikincisi, judonun en zor fırlatma hareketlerinden birini o kadar iyi öğrendin ki ben bile senin gibi yapamam; üçüncüsü, bu öğrendiğin harekete karşı bir tek savunma hamlesi vardır. Hareketi yapanın sol kolunu tutmak!”

Hedefinizi doğru belirlerseniz zayıf yönleriniz bile hedefinize ulaşırken size destek olur.

Teknik olarak düşündüğünüzde hedeflerinizi şu alanlarda ayrı ayrı belirlemelisiniz:

-SAĞLIK

-İLETİŞİM

-PARA

-HAYAT YÖNETİMİ

-GELİŞİM

-İŞ

-SOSYAL HAYAT

1- SAĞLIK: Sağlık hedefleriniz; alışkanlıklarınızı, sağlık ve kilo durumunuzu vs. içerir.

2- İLETİŞİM: Hedefleriniz; etrafınızla, ailenizle kurduğunuz ilişkileri, bu alandaki gelişiminizi, onlara ayırdığınız vakti içerir.

3- PARA: Hedefleriniz; kazanmayı planladığınız geliri, yapmayı düşündüğünüz

yatırımları içerir.

4- HAYAT YÖNETİMİ: Hedefleriniz; zamanınızı nasıl planladığınızı, stres yönetiminizi ve hayat planlamanızı içerir.

5- GELİŞİM: Hedefleriniz; geliştirmeyi düşündüğünüz becerileri ve ilerlemeyi düşündüğünüz alanlarda gelmek istediğiniz noktalara ulaşmak için almanız gereken eğitimleri içerir. Gelişim programı hedeflerinizdir.

6- İŞ: Hedefleriniz; kariyerinizle ilgili planlarınız, ulaşmak istediğiniz pozisyon, çalışacağınız alanlar ve emeklilik yaşınız gibi durumları kapsar.

7- SOSYAL HAYAT: Hedefleriniz; özel yaşamınızı içerir: Evlilik, hobileriniz, kendinize ayıracağınız zaman, dernek faaliyetleri, hayattan zevk almayla ilgili tüm aktiviteler...

Bu hedefleri yazabilmeniz için son bölümde bir çalışma bulacaksınız.

Çok sevdiğim bir söz var: Size "Şansa inanır mısınız?" derlerse "Evet" deyin; yoksa sevmediğiniz insanların başarısını nasıl açıklarsınız?

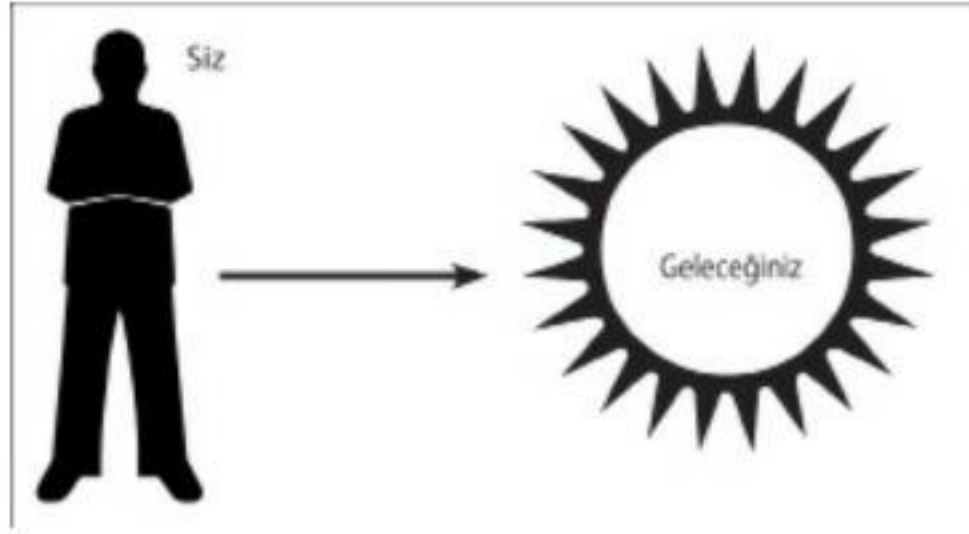
İlk bölümde kim olduğunuz ve hayat felsefeniz üzerine konuştuk (farkındaysanız yazdım demiyorum, "konuştuk"): Hayat Amacınız, Gelecek Hayaliniz ve Değerleriniz.

İkinci bölümde geleceğinizi konuştuk; hedeflerinizi nasıl belirlersiniz, temennilerinizin hedef olabilmesi için hangi kriterlere uyması gerekir.

Üçüncü ve son bölüme geldik. Burada siz ve geleceğiniz arasındaki yolculuğu konuşacağız: "Nasıl Başarırsınız?"

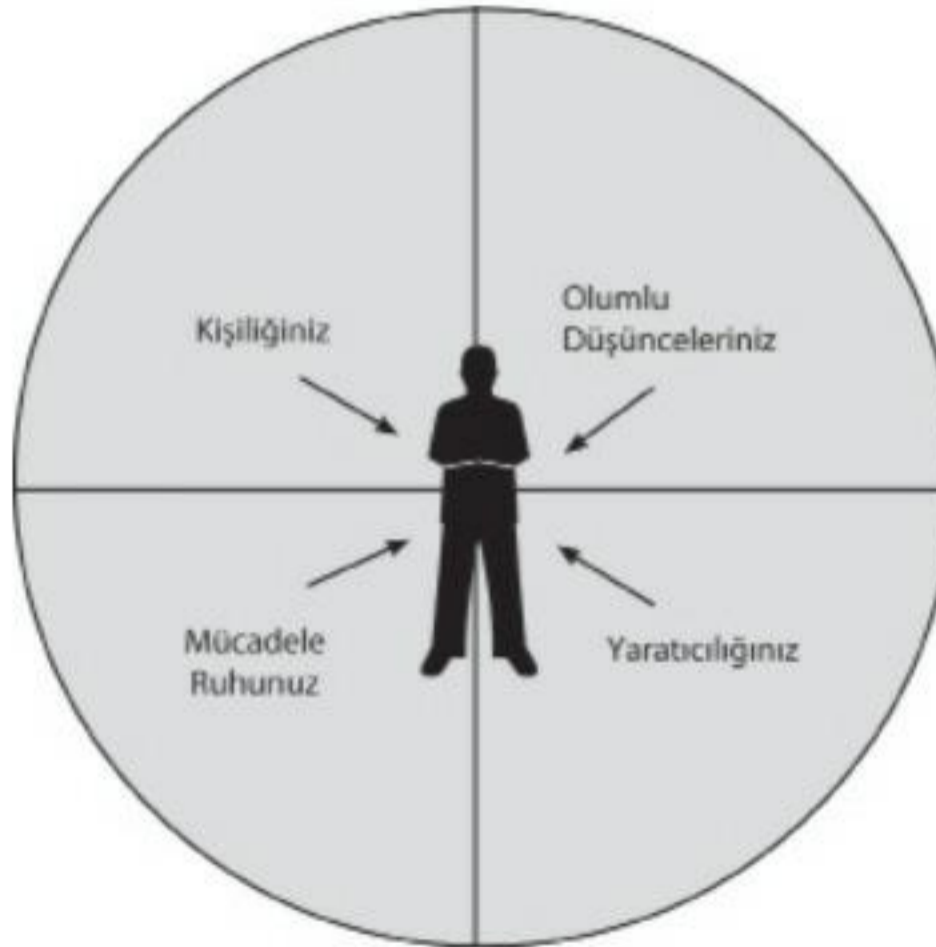
Ben "Nasıl başarırsınız?"ı anlatırken size, bunu Amerikan tavırlı, Türkçesi Türkçeye benzemeyen, her yanı marka giyimli züppeler gibi anlatmayacağım (Sakin sakın giderken böyle niye sinirlendim, ben de bilmiyorum; neyse şimdi iyiyim). Ben anlatırken, siz, o spastik olimpiyatlarındaki 100 metre yarışını unutmayın.

Önemli olan birilerini geçmek değildir. Mutlu, tatmin edici ve dünyaya yararlı bir hayat yaşamaktır.

Bu aradaki yolda size ışık tutan dört özelliğiniz vardır. “Nasıl başarabilirsiniz?” sorusunu en iyi bu dört özelliğiniz açıklar. Eğer bu dördüne sahipseniz; bunlar sağlamsa, iyiyse, yolunuzu ışıldatırlar. Yere her düştüğünüzde bu dördü sizi ayağa kaldırır. Ben anlatırken siz de dört bölüm boyunca kendinizi sorgulayın, “Ben bunlara ne kadar sahibim?” diye.

Hedeflerinize giden yolda size yol gösteren dört niteliğiniz şunlardır:

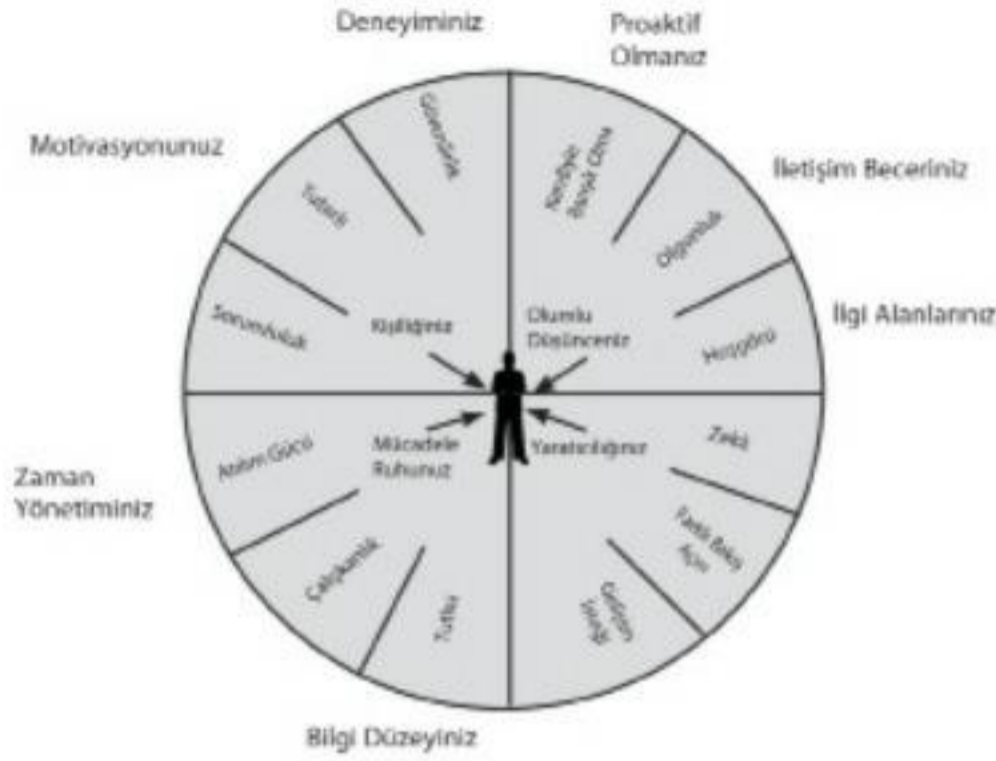

İzgören Akademi/ Ahmet Şerif İzgören

Her niteliğin üç alt başlığı vardır.

Aklınızdan şu geçiyor olabilir: "Yahu, Şerif Hocam sırf bunlar olamaz, başka özelliklerimiz de başarımızda etkindir; bilgi düzeyimiz, iletişim becerimiz gibi..."

Evet, bunlar da başarınızda, hedefinize ulaşmanızda etkindir; ama kendinizi bir bilgisayar gibi düşünürseniz, benim anlattığım bölüm bilgisayarın yazılımı gibidir, diğer faktörler ise donanımı oluşturur.

İzgören Akademi / Ahmet Şerif İzgören

Donanımı oluşturan bu dışarıdaki bölüme sonradan ekleme yapabilirsiniz. Eğitim alıp zaman yönetiminizi, alanınızdaki bilgi düzeyinizi artırabilirsiniz, bilgisayarınıza 2 GB bellek eklediğiniz gibi... Yazılımınız ise aynıdır, yazılımı sonradan değiştirmek çok çok zordur. Yazılım bir kere hazırlanır, sonradan değiştiremezsiniz, ihtimal var mı? Var. David Kolb'un Kazanım Teorisi'ne (Acquisition Theory) göre % 12. Yetişkinlerin sadece % 12'si davranış değişikliği gerçekleştirebiliyor. Yani kuruyken de eğilen ağaçlar var.

Başlıyoruz.

Kötümser, yalnız tüneli görür; iyimser, tünelin sonundaki ışığı görür; gerçekçi, tünelle birlikte hem ışığı hem de gelecek treni görür.

J. Harris

HEDEFLERİNİZ

Şimdi sizden istediğim şu: Lütfen aşağıdaki boşluğa, gelecek hedeflerinizi yazınız.

GELECEK HEDEFLERİM

Sağ olun.

Birazdan vereceğim bilgileri okuduğunuzda yazdıklarınızın hedef değil, temenni olduğunu göreceksiniz. Gelecekle ilgili ulaşmak istediklerinizin temenni değil, hedef olabilmesi için belirli kriterlere uyması gerekir. Bu kriterler şunlar:

Kişisel hedeflerinizi koyarken biraz TOMBUL olmalarına dikkat edin. Eğer hayalleriniz TOMBUL'sa hedef olurlar, değilse hayal olarak kalırlar.

“TOMBUL© olsun” ne demek mi?

- Tatmin Edici
- Ortak
- Mantıklı
- Belirgin
- Ulaşılabilir a. Zaman
- Limit Konulmuş b. Finans

c. Sayı

Tatmin Edici: Konulan hedefe ulaştığınızda “Yaptığıma değdi.” diyebilmelisiniz. Eğer koyduğunuz hedefe ulaştığınızda bu size tatmin sağlamıyorsa tüm çaba boşuna gitmiş demektir. Başkalarını tatmin eden hedefler, sizi mutlu etmeyebilir.

Ulaştığınızda “Evet, istediğim buydu.” diyebilmelisiniz. “Hadi yaaa, bunun için mi

uğraşmışım?” diyorsanız kötü.

Ortak: Kişisel hedefinizi belirlerken o hedefe doğru ortak hareket edeceğiniz insanların fikirlerini almıyor, onları hedefe ortak etmiyorsanız, başarısızlık kaçınılmazdır. Hedefiniz, “emekli olunca bir sahil kasabasına yerleşmek” olsun. Emekli oldunuz; hanıma, çocuklara “Hadi, hep beraber deniz kıyısına yerleşiyoruz.” dediğinizde, aile “Biz gelmiyoruz, sen git.” diyebilir. Çünkü bu onların fikri değil, sizin hedefiniz. O zaman, hedef koyarken bunun ortak bir hedef olması çok önemli.

Mantıklı: Anadolu’da iyi bir söz vardır, “Attığın taş ürküttüğün kurbağaya değsin.” derler. Bence mantıklı hedefi en iyi açıklayan söz bu. Bir tanıdığım, kendine bir hedef koydu. Memleketi olan kasabada bir restoran açacaktı. Gerçekten emekli oldu, gitti, senelerce uğraştı, restoran açtı. Şimdi mutsuz, oturuyor; çünkü o kasaba halkının dışarıda yemek yeme alışkanlığı yokmuş!

Hedef koyarken mantıklı mı, değil mi, görmemiz çok önemli.

“Tatmin edici ve mantıklı arasında ne fark var?” dersiniz: Hedefin “Tatmin Edici” olmasındaki kriter sizsiniz. Sizin iç sesiniz, duygularınız, kişisel mutluluğunuz önemli olan faktördür.

“Mantıklı” maddesinde ise kriterler, veriler önemlidir. Tıpkı o dostuma çevreden birçok kişinin “Bak, orada restoran işlemez.” demesine rağmen onun, kararında diretmesi gibi.

Tatminde iç ses, mantıklıda dış ses önem kazanır.

Batılılar şirket hedefleri belirlemede SMART¹¹ başlığını kriter olarak kullanırlar.

Belirgin: Hayalinizin hedefe dönüşebilmesindeki dördüncü kriter; hedefinizin net, iyi tanımlanmış olmasıdır. “Ben, ileride başarılı olacağım.” dediğinizde tanımlanmış hiçbir şey yoktur. “Ben, lojistik sektöründe bir firmada genel müdür olacağım.” dediğinizde hedef belirginleşmiş olur. İleride deniz kıyısında bir ev almak, hayaldir. “Ayvalık’ta deniz kıyısında bir eve yerleşeceğim.” dediğinizde bu, hedef hâline gelir. Yurt dışında yaşamak, hayaldir; “Avustralya’nın New Castle bölgesinde yaşayacağım” dediğinizde hedef olmaya başlar.

Temennilerinizin hedefe dönüşmesindeki altı kriterden biri hedefinizin detaylı, yani

çok iyi tanımlanmış olmasıdır; yani BELİRGİN.

Ulaşılabilir: Eğer hedefiniz ulaşılabilir değilse önünüzde bir hayal olarak kalır. "Ulaşılabilir" ile kastettiğim, rahatlıkla ulaşabileceğiniz hedefler anlamında değil. Mutlaka çitanın biraz yukarıda olmasında fayda var; ama eğer çok yüksek bir hedef koymuşsanız, insan bir süre sonra kendini havucun peşinde koşan değirmen eşiği gibi hissedebilir. Değirmende eşeklerin sırtına bir sopa, sopanın ucuna da bir iple havuç bağlarmış. Zavallı eşek, havuca ulaşmak için akşama kadar yürürmüş. İnsanoğlu ise öyle değil, bir süre sonra hedefe ulaşamazsak kulağımız düşer ve işin peşini bırakırız.

Burada neyin ulaşılabilir olduğunu kimse sizin kadar bilemez. Gazeteci Faruk Bildirici'nin kitabında bir sahne vardır. Lisede öğretmen sınıfa sorar: "İleride ne olacaksınız?" Çocuklardan biri, "Ben Türkiye'nin başbakanı olacağım!" der, öğretmen dâhil bütün sınıf güler; çocuk hırs yapar. Söyleyen çocuğun adı Mesut Yılmaz!

Gülmeyiver çocuğa, değil mi? Niye hırs yaptırıyorsun?

Limitleri Konulmuş: Genellikle üç alanda; zaman, yer ve sayı olarak sınırların belirlenmiş olması önemli. Koyduğunuz hedefte bir zaman sınırı yoksa orada bir hedeften bahsedemezsiniz. Bir şeyi iki yıl sonra gerçekleştirmenizle, yirmi yıl sonra gerçekleştirmeniz arasında fark vardır.

Yine, koyduğunuz hedefte bir sayı gerekiyorsa ve bunu koymamışsanız hedeften çok, bir hayalden bahsediyorsunuz demektir. Finansal sınırların da çizilmesi gereklidir. Bu sınırları koymamışsanız, hedefiniz hedef olmaktan uzaklaşmaya ve hayal olmaya başlar (Bu ana başlıkta "Limitleri konulmuş" yerine "Sınırları çizilmiş" daha iyi bir tanım, ama bu sefer de bizim TOMBUL, TOMBUS olacaktı, idare edin artık).

2001 yılında üniversitede verdiğim "Sistem Liderliği" derslerinin ilkinde öğrencilere boş kâğıtlar dağıttım ve onlardan gelecek hedeflerini yazmalarını istedim. İsteyenlerin boş kâğıt verebileceklerini ilettim, çok büyük bir bölümü boş kâğıt verdi. Dönem sonunda onlara Kansas Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmayı anlattım: Kansas Üniversitesi öğrencileri aynı çalışmayı yaptılar, on yıl sonra öğrencilerin kâğıda yazdıklarını, ders başarılarını ve iş hayatında geldikleri noktayı karşılaştırdılar. Sonuç çok şaşırtıcıydı: Ders başarısı çok yüksek olan, ama hedef yazmayan öğrencilerin iş

hedefin ne?" Bakkal "Yok hedef medef." diyor. "Peki ya on yıl sonra?", "Yüz yıl sonrası için ne hedefin var?" Bakkalda tık yok! Profesör dönüyor ve Salih Bey'e diyor ki: "Söyle ona, kapatsın bu dükkânı."

Aslında temelde hayatınızı iki türlü yaşarsınız:

- 1- Karşılaştığınız olaylara tepkiler vererek,
- 2- Hedef belirleyip o yolda adımlar atarak.

Birinci gruba kendi hayatımdan bir örnek vereyim: Üç-dört yıl önce çok iyi bir ev sahibimiz vardı ve memnuniyet içinde oturuyorduk. Bir gün ev sahibimizin evi satması gerekti. Kiralık ev aradım, rakamlar inanılmaz. "Bu kadar kira vereceğime borca girer ev alırım." dedim ve borç harç bir ev sahibi oldum. Sonra yıllar geçince fark ettim ki o dönemde kendim hedef koyup ev sahibi olabilirdim, oysa ben o gün dışarıdan gelen bir olaya tepki verdim.

İkinciye örneğim ise şu: Yönetmen Peter Jackson, "Yüzüklerin Efendisi" filminin çekimi için ülkesi Yeni Zelanda'da platoyu kuruyor ve hazırlıklara başlıyor. Film son dönemlerin en etkileyici, en yüksek bütçeli filmlerinden biri. Başrolde oynamak her aktörün hayallerini süslüyor. Başkarakter Frodo rolü için tam 200 aday var. Haftalarca bu rolün oyuncusu için tartışıyorlar. Oysa getir Kemeraltı'dan Ali Kuyumcu'yu, al sana "Yüzüklerin Efendisi"nin kralı... ("Buyurun ağabey; alyans, tek taş, ne istemiştiniz?") Elijah Wood diye bir oyuncu bu 200 adayın arasında yok ve bu rolü çok istiyor. Hedefi rolü almak. Çok ilginç bir şey yapıyor: Önce kitapları okuyor, sonra role uygun kıyafetler buluyor ve bir kameraman kir alıyor. Rolünden sahneler oynuyor ve kaydettiriyor. Hazırladığı kasetleri Yeni Zelanda'ya, Peter Jackson'a yolluyor. O güne değin dişe dokunur hiçbir filmde oynamamış. Jackson, kasetleri son üç aday arasında karar vermek üzereyken izliyor ve Elijah Wood'u seçiyor.

Size iki örnek; bir benim yaptığıma bakın, bir de elin Hobbit'inin yaptığına. Şimdi siz içinizden "Sen de ev sahibi olmuşsun ya." diyorsunuz; ama benimki tamamen "Rabbimin hikmetinden sual olunmaz." misali. Wood'un ki gerçekçi hedef koymaya ve doğru adımlarla ilerlemeye örnek. O iki yüz aday arasında Türk varsa, "Benim hakkımı yediler. Olum bizde torpil yok ki, benim de arkam olsa bırak Frodo'yu, yüzük

yatırımları içerir.

4- HAYAT YÖNETİMİ: Hedefleriniz; zamanınızı nasıl planladığınızı, stres yönetiminizi ve hayat planlamanızı içerir.

5- GELİŞİM: Hedefleriniz; geliştirmeyi düşündüğünüz becerileri ve ilerlemeyi düşündüğünüz alanlarda gelmek istediğiniz noktalara ulaşmak için almanız gereken eğitimleri içerir. Gelişim programı hedeflerinizdir.

6- İŞ: Hedefleriniz; kariyerinizle ilgili planlarınızı, ulaşmak istediğiniz pozisyon, çalışacağınız alanlar ve emeklilik yaşınız gibi durumları kapsar.

7- SOSYAL HAYAT: Hedefleriniz; özel yaşamınızı içerir: Evlilik, hobileriniz, kendinize ayıracağınız zaman, dernek faaliyetleri, hayattan zevk almayla ilgili tüm aktiviteler...

Bu hedefleri yazabilmeniz için son bölümde bir çalışma bulacaksınız.

Çok sevdiğim bir söz var: Size "Şansa inanır mısınız?" derlerse "Evet" deyin; yoksa sevmediğiniz insanların başarısını nasıl açıklarsınız?

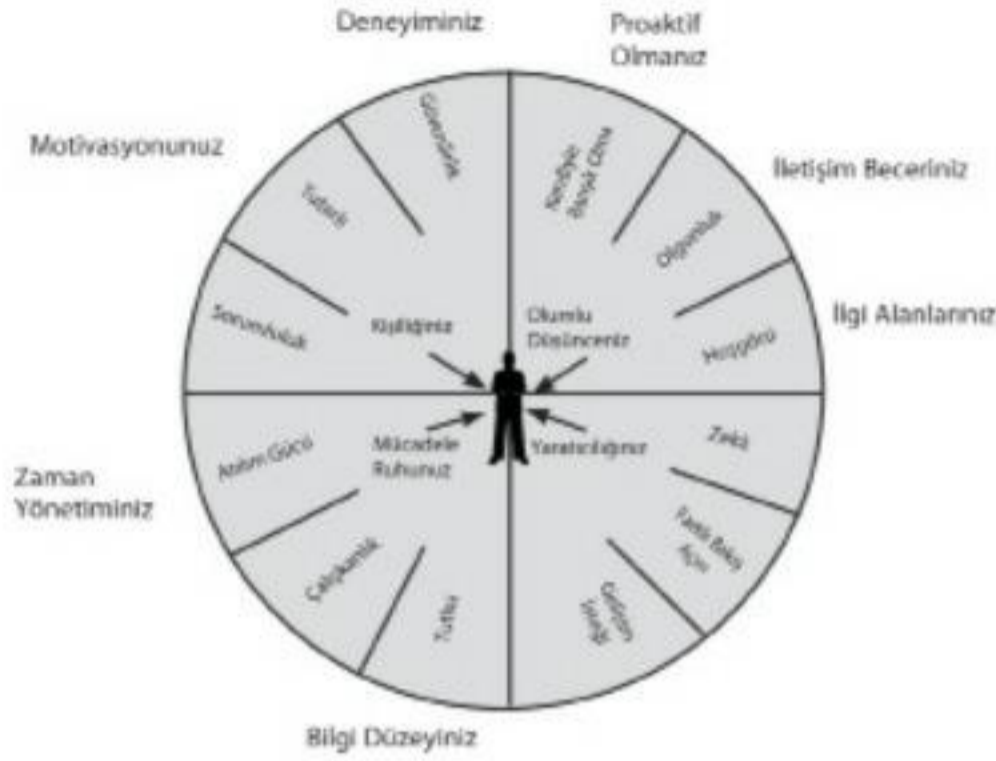
İlk bölümde kim olduğunuz ve hayat felsefeniz üzerine konuştuk (farkındaysanız yazdım demiyorum, "konuştuk"): Hayat Amacınız, Gelecek Hayaliniz ve Değerleriniz.

İkinci bölümde geleceğinizi konuştuk; hedeflerinizi nasıl belirlersiniz, temennilerinizin hedef olabilmesi için hangi kriterlere uyması gerekir.

Üçüncü ve son bölüme geldik. Burada siz ve geleceğiniz arasındaki yolculuğu konuşacağız: "Nasıl Başarırsınız?"

Ben "Nasıl başarırsınız?"ı anlatırken size, bunu Amerikan tavırlı, Türkçesi Türkçeye benzemeyen, her yanı marka giyimli züppeler gibi anlatmayacağım (Sakin sakın giderken böyle niye sinirlendim, ben de bilmiyorum; neyse şimdi iyiyim). Ben anlatırken, siz, o spastik olimpiyatlarındaki 100 metre yarışını unutmayın.

Önemli olan birilerini geçmek değildir. Mutlu, tatmin edici ve dünyaya yararlı bir hayat yaşamaktır.

İzgören Akademi/ Ahmet Şerif İzgören

Donanımı oluşturan bu dışarıdaki bölüme sonradan ekleme yapabilirsiniz. Eğitim alıp zaman yönetiminizi, alanınızdaki bilgi düzeyinizi artırabilirsiniz, bilgisayarınıza 2 GB bellek eklediğiniz gibi... Yazılımınız ise aynıdır, yazılımı sonradan değiştirmek çok çok zordur. Yazılım bir kere hazırlanır, sonradan değiştiremezsiniz, ihtimal var mı? Var. David Kolb'un Kazanım Teorisi'ne (Acquisition Theory) göre % 12. Yetişkinlerin sadece % 12'si davranış değişikliği gerçekleştirebiliyor. Yani kuruyken de eğilen ağaçlar var.

Başlıyoruz.

OLUMLU DÜŞÜNCE

Şimdi yandaki sayfaya bakın, ne görüyorsunuz?

Bir de lütfen yakınınızdaki birine gösterin ve "Bu sayfada ne görüyorsun?" diye sorun.

Çoğunluk "siyah bir nokta" derken, doğru cevabı Filistinli bir öğrencim verdi:

"Koca bir beyazlığın içinde, onun binde biri kadar küçük bir nokta."

Hayat da böyle değil mi?

Çoğunlukla yaptığımız şey, koca bir beyazlığın içinde küçücük bir noktayı görmek.

İşin ilginç tarafı, o kadar olumluluğun içindeki küçücük bir olumsuzluk, bütün bir hayatımızı kasvete dönüştürebiliyor.

Geçenlerde bizim ufaklıkla evde oynuyoruz. "Koş bak bakalım, annenin göz renk?" dedim. Pıt pıt pıt gitti, birazdan geldi:

"Siyah-beyaz" dedi.

"Olur mu hiç? Dikkatli bak." dedim, koşarak gitti. Az sonra, tutmuş annesinin elini ve geldiler ve gösterdi; "Bak baba, siyah-beyaz." O, dört buçuk yaşında ve gözünü siyah tarafını da görüyor. Bizim yaşlara gelince, beyazlıkları görmemeye başlıyor; siyahları görüyoruz.

Hayata olumlu bakarsanız, hayatınızın da olumlu yöne döndüğünü görürsünüz. Düşünceleriniz ı Eylemlerinizi ı Kaderiniz.

Düşünceleriniz eylemlerinize, eylemlerinize kaderinize dönüşür.

Olumlu düşünceniz kaderinizi de olumluya çevirir.

Bir kadın evinden çıktı, evinin önünde beyaz, uzun sakalları olan 3 yaşlı adam gördü. "Sizi tanımıyorum; ama aç olmalısınız. Lütfen evime buyrun ve bir şeyler yiyin." "Kocanız evde mi?" diye sordular. "Hayır." dedi kadın, "Dışarıda." "O zaman gireceğimizi dediler. Akşamleyin kocası eve geldiğinde kadın olanları ona anlattı. Kocası, "Onları içeri geldiğimi söyle ve içeri davet et." dedi. Kadın dışarı çıktı ve yaşlı adamları eve davet etti. "Biz bir eve beraber girmeyiz." dediler. Kadın, "Neden?" diye sordu. Yaşlı adamlardan birisi "Benim adı Zenginlik'tir." dedi, arkadaşlarından birini göstererek ve bir diğerini göstererek: "Çok zenginim. Benim adı Başarı, ben de Sevgi'yim." Sonra ekledi: "Şimdi eşinle konuş ve hangimizi evinize davet edeceğinize karar verin."

Kadın eve girdi ve olanları kocasına anlattı. Kocası çok sevindi. "Ne kadar harika. Zenginliği davet edelim, gelsin ve evimizi zenginlikle doldursun." dedi.

Kadın, "Neden Başarı'yı davet etmiyoruz?" diye sordu.

O sırada onları dinlemekte olan kızları, "Sevgi'yi davet etsek daha iyi olmaz mı?" diye sordular. "O zaman evimiz sevgiyle dolar."

Adam, "Bence kızımızın tavsiyesine uyalım. Dışarıya çık ve Sevgi'yi davet et. Sevgi bizim misafirimiz olsun." dedi.

Kadın dışarıya çıktı, Sevgi'yi seçtiklerini söyledi ve Sevgi'yi evlerine davet etti.

Sevgi kalktı ve eve doğru yürümeye başladı. Diğer iki arkadaşı da kalktı ve onu takip etti. Kadın büyük bir şaşkınlıkla "Ben sadece Sevgi'yi davet ettim, siz neden geliyorsunuz?" diye sordu. Yaşlı adam cevap verdi: "Eğer siz Zenginlik veya Başarı'yı davet etmiş olsaydınız, diğer ikimiz kalacaktık, ama siz beni (Sevgi'yi) davet ettiğiniz için ben nereye gidersem, Başarı ve Zenginlik de benimle birlikte gelir."

Her nerede sevgi varsa, başarı ve zenginlik vardır. Siz de hayatınıza olumlu düşünceyi davet edin. Hayatınıza neyi çağırırsanız o gelir.

Benim devre arkadaşım Murat An, yüzbaşıyken Güneydoğu'da yaşadığı bir olayı anlattı. Size anlatırken bile tüylerim diken diken oluyor.

90'lı yılların ortaları... Murat, bir tank bölüğüne tayin oluyor, yüzbaşı rütbesiyle. Bir operasyona çıkıyorlar. Şırnak'ın Milli Köyü'nden geçerken bir anda müthiş bir gürültü başlıyor, tüm tanklar taret kapaklarını kapatıyorlar. Murat, tim komutanı. "Ne oluyor?" diye sorduğunda tanktakiler cevap veriyor:

"Komutanım, bu köyden her geçişimizde çocuklar tankları taşıyor."

"Burası korucu köyü değil mi?"

"Evet."

"Kaç yıldır böyle bu durum?"

"Yıllardır böyle, her geçişimizde taşıyorlar."

Murat, periskoptan bakıyor; dışarıda, çok sayıda beş yaşından on beş yaşına kadar çocuk, tankları kıyasıya taşıyorlar.

Murat "Açın kapağı." diyor. Kumanyasındaki çikolata ve reçelleri alıp kafasını çıkarıyor; çocuklara çikolata ve reçelleri fırlatıp, kafasına da iki taş yiyip içeri giriyor. Tanktaki diğer personel birbirine bakıyor. Murat hiçbir şey söylemiyor. Tanktaki bir astsubay, kumanyasından çikolata ve reçel çıkarıp çocuklara atıyor, sonra diğer personel de aynı şeyi yapıyor. Arkadaki tanklardan olayı gören diğer subay, astsubay da kapakları açıp kumanyalarındaki çikolatalarını çocuklara atmaya başlıyorlar.

Akşam üç, dört gibi (bölgeye gidenler bilir, kışın o saatlerde hava kararır)

operasyondan dönüyorlar, bir bakıyorlar ki çocuklar evlerine gitmemiş tankları bekliyorlar ve bütün çocuklar tanklara el sallıyorlar.

“Ondan sonra her geçişimizde biz onlara çikolata attık; onlar bize el salladı.” dedi Murat.

Hayatla olan ilişkiniz de böyledir işte. Kaderine küfredip duran adamlara bakın; yaşadıklarının çoğu, hayata bakışlarının ve kendi davranışlarının sonucudur. Sizin de öyle...

Bir adamın evinde yangın çıkmış; dalmış içeri bebeği kurtarmış, dalmış hanımı kurtarmış, yangın artmasına rağmen dalmış köpeği çıkarmış. Dalmış boş çıkmış, içeri dalmış yine boş çıkmış. Etraftakiler hayretle izliyor, kurtarılacak bir şey yok, ama herif devamlı içeri dalıyor; saçlar, kaşlar yanmış, yüz simsiyah, gözler kıpkırmızı... Bakmışlar, adam kontrolden çıkmış durumda; tam içeri dalarken yakalamışlar: “Ağabey, içeride ne yapıyorsun?” demişler. Adam, “Kayınvalideyi geri itiyorum.” demiş.

Kıssadan hisse; eğer sevgi kültürü yaratıyorsanız yangında ilk sizi kurtarırlar, korku kültürü ve terör yaratıyorsanız yangın yokken çok saygı görürsünüz; ama ilk yangında başınıza gelecekleri anlamışsınızdır.

Lise yıllarına dönüp fizik dersini düşündüğümde hatırladığım iki şeyden birincisi; Selahattin, Ziya, Tayfun ve Ali'yle aynı grup çalışmasında laboratuvarında yangın çıkarışımız ve ikincisi de bir fizik kuralı. Fizik kanunlarına göre iki cisim aynı anda ve aynı yerde bulunamaz; yani beyninizde olumlu düşünce varsa olumsuz düşünceye yer yoktur, olumsuz düşünce varsa olumluya yer yoktur.

İnsan beyninde bunlar tam karşılıklı, zıt yerde durmazlar. Yan yana ve aynı bölümde dururlar.

İzgören Akademi/ Ahmet Şerif İzgören

Aralarında çok ince bir çizgi vardır, hangisi daha çok yer kaplıyorsa, ötekine daha az yer bırakır. Hoşgörünüz azsa tahammülsüzlüğünüz çoğalır, dostluğunuz azsa düşmanlığınız çoğalır... Siz, olumlu olanları çoğaltmaya çalışın.

Hayat sizin nereden baktığınıza bağlı olarak değişir. Sizin nasıl baktığınızı belirleyicidir. Dışarıya bakıp hayatı çok kirli gören adamların büyük ihtimalle pencere camları kirlidir.

Meksika'nın kimi yörelerinde soğuk ve sıcak yeraltı suları birbirlerine çok yakın noktalarda yer üstüne çıkmaktadır. Bir gün, bu yörelerden birinde gezmekte olan bir turiste, rehber, bu suların çıktığı yerde çamaşır yıkayan Meksikalı kadınları gösterdi.

"Burada kadınlar, sıcak suda çamaşırlarını yıkarlar, sonra da soğuk suda durularlar." dedi. Turist, bu doğa olayı karşısında duygulandı:

"Ne kadar şanslı bu yörenin kadınları." dedi. "Doğa onlara çamaşırlarını yıkama konusunda bile gereken yardımı yapmış."

Rehber, "Hiç de öyle değil." anlamında başını iki yana salladı ve "Bir de kadınlara sorun bakalım." dedi. "Onlar her çamaşır yıkayışlarında, 'Soğuk suyla sıcak suyu veren Tanrı, sanki

sabunu neden vermemiş ki?’ diye söylenir dururlar.”

Çok sevdiğim bir hikâyeye var, size onu anlatayım: Eskiden bir gelin, kaynanasıyla hiç geçinememiş. Araları o kadar kötüymüş ki bir gün yaşlı bir aktara gidip durumu anlatmış:

“Onu zehirlemeliyim.” demiş aktara. “Fakat bunu öyle bir yapmalıyım ki kimse fark etmesin.”

Yaşlı aktar ona bir toz vermiş: “Bunu her gün yemeğine çok az karıştır; fakat aranı düzgün tut, gülümse, iyi davran ki kimse senden şüphelenmesin.” demiş.

Cidden gelin, kaynanasının her yemeğine çok az o beyaz tozdan karıştırıp bir ay ömrü kalan kaynanasına çok iyi davranmaya başlamış.

Aradan bir ay geçince tekrar aktara gelmiş gelin.

“Bu ilacın panzehirini istiyorum.” demiş.

“Niye?” diye sormuş aktar.

“Zehirlediğimi anlamasın diye kayınvalideme farklı davranmaya, gülümsemeye ve saygı göstermeye başladım. Bu sefer onun da bana olan tavrı değişti, çok iyi bir insan oldu; şimdi benim en iyi dostlarımdan biri. Onun ölmesine müsaade edemem.”

Yaşlı aktar, “Sana verdiğim zehir sadece tuzdu.” demiş. “O bir parça tuz, bugüne kadar kaç insanın arasını düzeltti, sana anlatamam.”

Adamın biri doktora gitmiş, “Beyefendi, karımın kulakları çok zayıfladı; fakat kabullenmiyor.” demiş.

Doktor, “Kulağının duyup duymadığını ölçmek için arkası dönükken önce beş metreden bir şey sorun, sonra iki metreden, en son otuz santimden... Bana sonucu bildirin.” demiş.

Adam akşam eve gelmiş; karısı mutfakta, arkası dönük yemek pişiriyor. Önce beş metre uzaktan sormuş:

“Hanım ne pişiriyorsun?” Çıt yok.

İki metreye yaklaşmış sormuş:

“Hanım ne pişiriyorsun?” Çıt yok.

Otuz santime girmiş bağırması:

“Hanım ne pişiriyorsun?”

Kadın dönmüş, “İkidir köfte diyorum ya.” demiş.

Geçenlerde haberlerde izledim, insanların böbreklerini çalıp 75.000\$’a satıyorlarmış. Beyin herhâlde en az beş yüz bin dolar eder. Organlarımızın toplam değeri en azından bir milyon dolar eder. En parasızım diyen bir adamın bile en azından doğduğunda, Allah’ın verdiği bir milyon dolarlık bir serveti var. Hiç bu açıdan düşünmüş müydünüz? Benim babam böbrek hastası, haftada dört gün diyalize girer. Hayatı o makineye bağlıdır.

Geçenlerde İzmir’i aradım. Muhabbeti başlatmak için “Baba nasıl geçti diyaliz?” diye sordum.

“Harika yavrum, harika geçti.” dedi.

Telefonu kapattım, dakikalarca ağladım.

Sonuçta diyaliz bu, iğneler sokuyorlar vücuduna; saatlerce öyle kalıyorsun. “Nasıl geçti?” diye sorunca: “Harika geçti yavrum!”

Bilge adamla genç, yolda yürüyorlarmış. Genç, “Ne kadar güzel bir sessizlik değil mi?” demiş.

Bilge durmuş ve “Sessizlik deme, ‘Hiçbir şey duymuyorum’ de.” demiş.

Geçen yıl Cemil Doğan eniştemin kalp ameliyatı için İzmir Ege Üniversitesi Kardiyoloji Bölümü’ne gittim. Orada karşı odada kalp nakli bekleyen, tırnaklarını ojeleyen 13 yaşında bir kız çocuğuyla tanıştım. Adı Zehra, birkaç ay ömrü kalmış, ama konuşurken gözlerinin içi gülüyordu. Onun hayata bağlılığını, önünde kalan iki-üç aya nasıl bağlandığını görünce “Maaşım düşük, burnum eğri, boyum kısa, evim dar.” diyenlere içtenlikle çok, ama çok hayretle bakıyorum ve onları ciddi anlamıyorum.

Hayat bu kadar ucuz, bu kadar dar bir şey olmamalı.

O küçük kız, Zehracık öldü.

Siz hayattasınız ve tırnak kadar değersiz şeylerden şikâyet ediyorsunuz.

Konfüçyüs der ki:

“Hiçbir şey karanlık bir odada siyah bir kedi aramak kadar zor değildir. Hele odada siyah bir kedi yoksa.”

Hayata iyi bakın kardeşim.

Çünkü aksine hakkınız yok.

Zehracık kalp nakli bekliyordu

Korkarak Yaşıyorsan...¹²

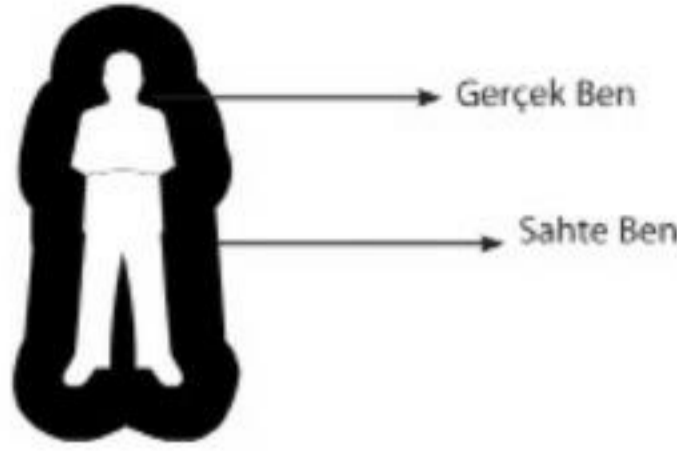
Birçok insan hayatının büyük bölümünü olduğundan farklı görünebilmek için feda eder.

Richard Wilkins

KİŞİLİK

Güçlü bir kişilik, yolunuzdaki en büyük ışığıdır. Emin olun hayattaki doyumunuzda ve başarınızda kişiliğiniz, zekânızdan daha önemli bir yer tutar. Etrafınıza bakın; ülke zeki adam dolu, onlarla kaynıyor: "Ondan çalayım, bunu kandırayım."

Oysa hayat kısa bir koşu değil. Şöyle bir süzgeçten geçirin; etrafınızdaki öyle pek de parlak bir zekâsı olmayan güvenilir insanların, çok zeki ama güvenilmez onlarca

Hepimizin birbirine gösterdiği "Gerçek Ben" in etrafındaki o "Sahte Ben" dir. Çünkü onay veren, beğenilen, seksi olan odur.

Seksi olmak içinse her şeye değer.

Bize gösterdikleri rolleri oynarız.

Bir gün, Ulus'ta Matrix adam gördüm. 1.50'lik Matrix. Amcam uzun siyah deri pardösü giymiş; siyah gözlük, deri kovboy ayakkabısı, kendini böyle "reloaded" yapmış (dolduruşa gelmiş diye çevrilebilir), çıkmış dolaşıyor.

Ama sen bu ülkede Matrix olmuşsan mutsuzsun. Mutlu olman için yolda Ajan Smith'ler olacak ki tatmin ol. Yok ki ülkede Ajan Smith! Ulus, Ulubatlı Hasan kaynıyor. Hepsi pala; yersin dayağı oturursun, ömür boyu Ajan Smith ararsın.

Hayatı size Amerikan filmlerinin öğrettiği gibi yaşarsanız bittiniz; çünkü tüketmezseniz var olamazsınız ve o kültürde fiziksel özellikler her şeyin önündedir.

Galileo'ya bir adam, "Kulaklarınız bir insan için fazla büyük değil mi?" demiş. Galileo cevaplamış: "Doğru, sizinkiler ise bir eşek için fazla küçük!"

Bir çocuk sekropia denilen bir tür güve kozalarını topluyor ve bahar gelince, güvelerin kozalardan nasıl çıktıklarını hayret ve ilgi ile izliyordu. Fakat güvelerin kozadan çıkarken sarf ettikleri gayret ve çırpınma karşısında da içinde bir acıma hissi geliyordu. Babası bir gün, bu böceklerin bir tanesinin kozadan çıkmasını güçleştiren ipeği makasla kesti. Fakat sonuç şaşırtıcıydı; çok geçmeden böcek öldü.

Baba bu hadise üzerine oğluna şu hayat dersini verdi:

"Oğlum, bu böcek kozasından dışarı çıkarken sarf ettiği gayret neticesinde, vücudundaki zehri

sarı verir. Eğer o zehir dışarı verilmezse böcek ölür. Aynı zamanda da, bu çırpınışlar sayesinde ileride kendisi için çok gerekli olan kasları güçlendirir. İnsanlar da daha güçlü, daha dayanıklı ve daha iradeli olmak ve böyle istediklerini yapabilmek için önlerine çıkan zorluklarla mücadele ederek olgunlaşır, gelişir ve güçlenirler. Eğer insanlar, arzularına kolayca ulaşırlarsa karakterleri zayıflar, âdeta içlerinde bir şeyin ölmüş olduğunu hissederler.”

güçlü bir kişilik, özellikle ailenizin çok emek harcamasına bağlıdır; “Ben yarın şu başarıyı geliştireyim.” diyemezsiniz. Kelebeğin kozadan çıkışı gibi.

özgün ve kendiniz olmanız, başkalarını tekrarlamamanız bir pırıltıdır. Ünlü düşünür ve filozofun söylediği gibi: “Başkası olma kendin ol, böyle çok daha anlamlıdır. Oynamaya şıkıdım şıkıdım.” (Özür dilerim. Peki tamam, özür diledim işte hatırlayın!)

Bilgenin yanına kendini geliştirmek isteyen heyecanlı bir genç gelmiş. Sürekli konuşuyor, her şeyi bütün öğrendiklerini arka arkaya anlatıyor, ne kadar çok şey bildiğini göstermeye çalışıyormuş. Bilge, genci uzun süre sabırla dinlemiş, sonra konuşmuş: “Görüyorum ki iyi çalışmışsınız, çok şey öğrenmişsiniz. Ama en başından beri anlattıklarınızın hiçbiri kendinize ait fikirler değil. Hepsi başkalarının gözlemleri, başkalarının fikirleri... Her söylediğinizin arkasında başkası var...” Genç çok utanmış, başını hafifçe önüne eğip susmuş. Ne yapacağını, ne söyleceğini bilemiyormuş. Kalksın mı, otursun mu karar veremiyor; gözlerini çevirip bakıyormuş. O sırada kıyısında oturdukları suyun kenarına bir kurbağa gelmiş. Genç, arkadaşlarıyla onu izlemiş ve kurbağa tam suya atlarken gencin ağzından “Hoop” diye bir ses duymuş. Bilge gülümsemiş: “En sonunda kendine ait bir kelime söyledin. Artık devamı gelebilir.”

Bir başka bilge der ki: “Ruhumuz var mı, diye düşünmeyin, siz zaten ruhsunuz. Kendinizin gerçek mi, diye düşünün.”

Yeşim Taşı

Bir gün taşlara ilgi duyan genç bir adam, mücevher ustası olmak istemiş. “Bu mesleği öğrenip yaparsam, iyi bir mücevher ustası olmalıyım.” demiş ve ülkedeki en iyi mücevher ustasını aramaya başlamış. Aradığı ustayı sonunda bulmuş ve kendisine ulaşmış.

“Anlat, dinliyorum seni.” demiş usta.

“Bu bir yeşim taşı değil!”

Usta gülümsemiş...

Yaratıcılığımın önündeki en büyük engel eğitimimdir...

Einstein

YARATICILIK

İnsanlar bir gün Tanrı katına çıkmışlar. “Sana artık ihtiyaç kalmadı ey Tanrı!” demişler, “Biz insan bile yapabiliyoruz.”

“Öyle mi?” demiş Tanrı, “Yapın da görelim.” İnsanlardan biri eğilmiş, yerden bir avuç toprak almış.

“Hoop!” demiş Tanrı, “Kendi toprağınızdan, kendi toprağınızdan!”

Kendi toprağınız, yaratıcılığınızdır.

Onlarca yıl önce Mahmut Paşa’da tezgâhta yan yana çorap satan seyyar satıcılardan biri farklı bir şey yapar ve onun tezgâhının önü tıklım tıklım kadınlarla dolardı. Oysa o da aynı fiyata aynı çorapları satmaktadır. Diğerlerinden farklı yaptığı şey, herkes çorapları çift hâlde satarken onun ayırıp karıştırmasıdır. Kadınlar diğer çifti bulmak için uğraşırken tezgâhı dolup taşar, çok iyi satış yapardı.

O seyyar satıcının adı Zeki Başeskioglu’dur. Zeki Triko’yu bugüne getiren faktörlerin arasında yaratıcılığının etkisi olduğu kesin. Bill Gates iş görüşmelerinde adaya bir soru sorar, “Rögar kapakları niçin yuvarlak?” diye. Aday doğru cevabı verirse (ki bunun iki nedeni vardır; biri yaratıcılık, diğeri analitik düşünmeyle ilgili), adayla ilgili olumlu fikir edinir.

Dünyanın en zeki insanlarından Albert Einstein ölünce, cennete gitmiş. İlk gün kapısı

çiçekler yerde olur." diyor. Bu sefer çocuk yere çiçekler ve çiçeklere ağız burun çiziyor. Öğretmen, "Yavrum çiçeğin ağız burnu olmaz, çiçek aha böyle çizilir." diyor ve bir sap, sapın üstüne dört yuvarlak ve bir de yaprak çiziyor. Çocuk o gün bugün aynı çiçeği çiziyormuş, genelge çıktı ya! Çocuklara bir sayfanın içine siyah bir nokta çiziyorlar ve "Bu ne?" diye soruyorlar.

Kimisi, "Gökyüzünden bir şemsiye görünüyor.", kimi "Tek kıymalı lahmacun." gibi sıradışı cevaplar veriyor. Çocukları eğitime alıyorlar, üç yıl geçince aynı noktayı koyup soruyorlar: "Bu nedir?" Çocuklar hep bir ağızdan bağıyor: "Kâğıtta nokta vaar!"

Kuzenim Ayşegül, ilkokulda İngilizce dersi veriyor; o sırada hapşırıyor, üç-dört ufaklık, "Çok yaşa!" diyorlar. Ayşegül dönüp, "Hep beraber!" (siz de görün anlamında) diyor. Bütün sınıf "ÇOOK YAŞAA!" diye bağıyor.

İtalya'da ilkokul üçe kadar çocuklara okuma yazma öğretmeye çalışmıyorlar, aksine çocukların özgüvenlerine yönelik çalışmalar yürütüyorlar.

Eğitim denilen şey tanımlanmış olmamalı, tanımlar ve ezber işin içine girince hayal gücünü yok edersiniz. Müfettiş, İmam Hatip'te derse girmiş, gürlemiş:

"Adın ne senin?"

"Fatih."

"Oku bakalım Fatiha'yı."

Çocuk okumuş, oturmuş. Müfettiş sınıfa şöyle bir göz gezdirmiş, öğrenciler titriyor. Birini daha kaldırmış:

"Senin adın ne?"

Çocuk:

"Yasin, ama arkadaşlar aralarında kısaca Kevser diyorlar!"

(Bu fıkrayı anlamayan arkadaşlar www.diyaretisleri.com'a girsinler; oradan sureler bölümüne girip okusunlar. Bu saatten sonra benim kendilerine bir desteğim olamaz. Siteden çıkarken ayrıca üç defa Kulhu Vallahî'yi, bir defa da Fatiha'yı tıklasınlar, sevaba da girerler.)

Hadi size bir soru daha, bunu çözene bravo: Genç adam suçsuz yere idama mahkûm edilmiş, üzüntüyle ertesi sabahki infazı beklerken, kral hücreye girmiş. “Sana suçsuzluğunu ispatlama imkânı veriyorum, eğer karına ve çocuğuna kavuşmak istiyorsan ve gerçekten suçsuzsan bunu çözeceğini düşünüyorum. Bunu bugüne kadar çözen olmadı.” demiş. Oradan bir süpürge çöpü koparıp beş küçük parçaya bölmüş ve ardından parçaları ikiye büküp şöyle bir şekil oluşturmuş.

“Bu şekle hiç dokunmadan eğer bunu bir yıldız hâline getirebilirsen seni affederim.” demiş. Genç adam bütün gece düşünmüş, idam edilmesine 10 dakika kala çözmüş.¹⁴

2001 yılında gidip bir yıl Kıbrıs'ta yaşadım ve oranın harika üniversitesi Doğu Akdeniz'de liderlik ve yönetim üzerine dersler verdim. Derslerde en çok dikkatimi çeken şey ise şu oldu: Yabancı öğrenciler derste fikirlerini çok rahat söylüyorlar, bizim öğrenciler ise kolay kolay söylemiyor. Yabancılar sınıfın önünde çok rahat konuşuyor, bizinkiler kızarıyor.

Dışarı oyun oynatmaya çıkarıyorum; Birleşmiş Milletler'in Orta Avrupa grubunun mülteciler bölümündeki yöneticilere liderlik eğitimi veriyorum, “Atlayın lastiğin içinden.” diyorum, “Sonra takla atın.” London Business School'da iki sene yönetim eğitimi almış elli yaşındaki Alman yönetici dediğimi yapıyor “Acaba ne öğreniyorum?” diye. Benim yirmi yaşındaki Türk öğrencim, “Hocam, sınıfa girsek tahtada anlatsanız olmaz mı?” diyor. Çocuklara oyun oynamayı unutturmuşuz, nasıl bir eğitim sistemiye? Sınavı yaptık, sonuç belli: Yabancılar yüksek not alacak, bizinkiler dökülecek. Sınav sonuçları bir geldi, hiç de öyle değil. Hatta derste en az konuşan öğrenciler son derece yüksek not aldı.

Zamanla fark ediyorsunuz ki bizim çocuklarda inanılmaz bir ezber yeteneği gelişmiş; ama kendini ifade etme, yaratıcılık, toplum önünde konuşma, özgüven üzerine eğitim sisteminin hiçbir katkısı olmamış. Sistemden kurtulup kendisini geliştirmiş

çocuklarımız var; ama çoğunluk Amerika'dan alınmış formülleri ezberleyip, onları kâğıda yazıp sınıf geçiyorlar. Formüllerin de hayatla ve Türkiye'yle, Kıbrıs'la alakası yok. Çocuklara bir ödev verdim; ara sınavın önemli bir notunu buradan alacaklar, "Gidip Kıbrıs'ta yapılmamış bir iş kuracaksınız; ama yaratıcılığınızı kullanın. Bu, Kıbrıs'ta yapılmamış bir iş olacak. İşiniz için bankadan kredi isteyip kredi belgelerini ödeve ekleyeceksiniz, işyeri belirleyip sahibiyile kira pazarlığı yaparak işyerinin fotoğrafını, pazarlık yaptığınız adamın telefonunu ödeve ekleyeceksiniz." dedim. Nasıl harika işler yaptılar anlatamam. Gözlerindeki ışığı ve takım çalışmalarını hâlâ hatırlıyorum.

Final sınavı geldi çattı, "Hocam şu kitaptan soru çıkacak mı?" diyorlar; "Aman arkadaşlarına söyleme." diyorum, herkeste o kitabın fotokopisi... Sınav zamanı geldi, herkes ezberini yapmış. Sıraların üzeri dolmuş...

Beş soruluk bir final sınavı yaptım; yıl 2009, hâlâ üniversiteden e-mektuplar geliyor: "Böyle bir final sınavı yaptığınız söyleniyor, gerçekten yaptınız mı?" diye. Sınav, bir iki yıldır internette "Amerika'da bir üniversitede yapılmış" diye dolaşıyor. Sınav kâğıtlarını dağıttım. Beş soruluk bir sınav... Ben size sadece iki soruyu söyleyeyim:

Soru 1. (Değerli öğrencilerim, bu soruyu dikkatle okuyun. Soru, "Organizasyonun Bütününü Görebilme" becerinizi ölçmek için sorulmuştur.) Elizabeth'in babasının beş kızı vardır; Lala, Lulu, Lele ve Lili. Beşincisinin adı nedir?

Öğrencilerden küçük bir bölümü Elizabeth yazmış, birçok öğrenci ise "e şikkı da ya Lolo'dur, ya Lölö'dür." yazmışlar. Bizimkilerden biri sınavdan sonra geldi, "Hocam" dedi. "Arkadaşları tongaya düşürdünüz; ama ben yemem." "Neyi?" dedim. "Hocam, İngilizcede 'ö' harfi yok Lolo olacak, değil mi?" Keratadaki zekâya bak, neleri düşünüyor. Ama organizasyonun bütününü göremiyor.

Soru 2. (Bu soru iletişim becerinizi ölçmek için sorulmuştur.) Beş yıldır bu okulda öğrencisiniz. Benim bir yıldır kapının girişinde hep gördüğüm; sınıflarınızı, koridorlarınızı temizleyen, adı soyadı gömleğinde kocaman yazan, sizin de her sabah gördüğünüz görevli hanımın adı nedir? Soyadını yazmanıza gerek yok!

Bütün sınıf şok oldu! Öğrencilerden biri parmak kaldırdı: "Hocam, hanımın adı

Hatice'yse, Hatice yazsak sınıfı mı geçiyoruz?"

"Evet, bak ne kadar basit. 'Hatice' yaz sınıfı geç."

Bir süre sonra dışarı çıktım, öğrenciler sessizce birbirine fısıldadı: "Kadının adı ne? Bilen var mı?" Koca sınıfta çıt yok! Neredeyse kimse o hanımın adını bilmiyor!

Öğrencilerden biri kâğıda şöyle yazmış: "Hocam, öncelikle ben şu an duygularımı İngilizce anlatamayacağım, biliyorum sınıfta kalıyorum; ama Türkçe yazıyorum. Önce bu soruyu görünce şok oldum; çünkü iletişimle ilgili; alıcı, mesajın kodlanması, vericiye ulaşması gibi tüm zırvaların kopyasını yazmıştım. Siz derslerde anlatmamıştınız; ama 'kesin çıkar' diye düşündüm. Bu soruyu görünce çok bozuldum. Sonra bir anda bir şey fark ettim; o kadını gerçekten yıllardır görüyorum; ama bir kere dönüp bakmadım, adını hiç merak etmedim. Oysa bütün hocaların adını soyadını, çocuklarının adını bile biliyorum. Her karşılaştığımla merhabalaşıyorum, ama o hanıma hiç merhaba demedim. Ben öyle bir adammışım ki çıkar ilişkim yoksa insanların yüzüne bakmıyormuşum. Sınıfta kalıyorum, ama emin olun hiçbir önemi yok. Çünkü on beş yıllık bir eğitimde bana öğretilmeyen bir şeyi öğrettiniz. Ben daha bu okuldayım, her sabah o hanıma ismiyle hitap ederek 'günaydın' diyeceğim ve bundan sonra ilişkilerimi çıkar üzerine kurmayacağım."

Bu çocuk, tam not aldı ve geçti. Çünkü benim öğrenmesini istediğim şeyi öğrenmişti.

İnsanlara belirli bilgileri empoze etmenin adı propagandadır, insanların hayal güçlerini büyüleyerek bilgi aktarmanın yolu ise eğitimidir.

Sizce bizdeki bakanlığın adı Millî Eğitim Bakanlığı mı olmalı yoksa millî propaganda bakanlığı mı?

Bir gözünüz daha olsa nerede olsun isterdiniz?

Düşünün lütfen...

Büyüklerin çoğu sizin verdiğiniz cevabı veriyor; ensemden olsun düşmanımı göreyim, tepemde olsun tavanı göreyim...

Küçük bir çocuk ilginç bir cevap veriyor: "Sağ elimin işaret parmağının ucunda olsun, her yere bakabilirim."

Emriye Hanım ziyaretime geldi. "Hocam, iki şey için teşekkür etmek istiyordum. İlki, geldiğinizden beri bana her sabah isimle hitap ederek beni motive edersiniz. İkincisi, son sınıf öğrencilerine sınavda bir soru sormuşsunuz, cevabı öğrenmiş, sabah öğrencilerin hepsi 'Günaydın Emriye Hanım' diye hitap ederler, kendimi çok mutlu hissediyorum." dedi.

Yayınca size ışık tutan, size umulmadık, basit, harika çözümler sunan

Yeniçeri Kıyafetleri

19. yüzyılda Almanya'nın Mülheim şehrindeki Ren Nehri'nin bir yakasında Almanlar, öbür yakasında Fransızlar oturuyordu.

Fransızlar, her sene nehrin Almanlardaki kısmına geçip mahsulün tümünü toplayıp götürüyor.

O sıralar, birliğini temin edemeyen güçsüz Almanlar ise buna fazla ses çıkaramıyorlardı tabii. Bir sene çareyi, durumu Osmanlı sultanına yazıp imdat istemekte bulurlar.

Mektupta şöyle denmektedir:

"Fransızlar her sene bize zulmediyor, mahsulümüzü elimizden alıyorlar. Siz ki dünyaya adını veren imparatorluğun sultanı, İslamiyetin de halifesisiniz. Bizi şu zulümden kurtarın. Asker gönderin. Mahsulümüzü bu sene olsun toplama imkânı sağlayın."

Çöküş faslına girildiği bir zamana denk gelen yardım isteğini inceleyen padişah, asker göndermeyi gerekli görmez, yalnızca asker elbisesi göndermeyi kâfi bulur ve cevap olarak bir mektupla beyaz elbise dolu üç çuval yollanır. Şaşkına dönen Almanlar, çuvalı alıp mektubu okurlar:

"Fransızlar korkak âdemlerdir. Onlara yeniçeri göndermemize gerek yoktur. Yeniçeri elbiselerini görmeleri kâfidir.

Çuval içindeki Osmanlı askerinin elbiselerini adamlarınıza giydirin. Mahsul zamanı, nehrin yakın yerlerinde dolaştırın. Karşıdan gören Fransızlar için bu kâfidir."

Bağ bahçe sahipleri Osmanlı askerinin kıyafetini hemen kapışırlar. Hasat vakti büyük bir heyet yeniçeri kıyafetinde, nehir kıyısında dolaşmaya başlar.

Ertesi gün gelen haber, Almanların sevinç çılgınlıkları atmalarına sebep olur:

"Osmanlılardan imdat geldiğini düşünen Fransızlar, korkudan köylerini de terk ederek iç kesimlere doğru kaçmaktalar. Mahsulünüzü rahatça toplayabilirsiniz. Zulüm sona ermiştir."

Bu olay, Mülheim'luların gönüllerinde taht kurmuştur. Giydikleri yeniçeri kıyafetlerini

sahipseniz hiç korkmayın.

Mücadele ruhunuz yoksa anlattığım her şeyi unutun, hepsi boştur sizin için.

Hepimizin hayatında bir 26. km vardır.¹⁵ 42 kilometrelik maratonların 26. kilometresinde atlet tükenme noktasına gelir. O noktayı aştığınızda maratону rahat bitirirsiniz. Atletlerin çoğunun yarışı o aşamada bıraktıkları görülmüştür; yarışı tamamlayanlar, o ızdırap dolu kilometreyi aşabilenler...

Hepimizin hayatında bir 26. kilometre vardır.¹⁵ Onu aşarken ihtiyacınız olan şey mücadele ruhudur. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nden dostum, başarılı öğretim üyesi Mehmet Gürbüzler anlatmıştı: Dedesi çok uzun mesafelere, iki-üç günlük yollara iş için gidermiş. Çok yorulduğunda ağır bir taş almış kollarına ve onunla yürürmüş bir süre. Sonra taşı bıraktığında yolculuk tüy gibi gelirmiş.

Frank Herbert der ki: "Çocuğunu çok korursan herhangi bir yazgıyı gerçekleştirmeye yetecek kadar güçlenemez."¹⁶

Sizin motivasyonunuz çevreyi de etkiler.

Eski zamanlar... Gemiye yeni bir kaptan gelmiş, çok karizmatik bir tip... Tayfalar haykırmış.

"Bir korsan gemisi..."

Kaptan "Kırmızı gömleğimi getirin!" demiş, getirmişler. Bir savaş, bir savaş... Bizimkiler yenmiş! Akşam tayfalar sormuş "Niye kırmızı gömlek?"

"Sizler kılıç yaralarını, kan izlerini görmeyin, mücadele ruhunuz azalmasın diye."

"Hurra! Bravo!" askerler gururlanmış. İki gün sonra gözcü bağırmış: "Ufukta iki korsan gemisi!"

Kaptan gürlemiş: "Kırmızı gömleğimi getirin."

Askerler "Hurraa! Murraa!" bir gaza gelmişler, korsanları püskürtmüşler. Akşama hep kaptanın kahramanlığı konuşulmuş.

Üç gün sonra gözcü bağırmış "Ufukta on beş korsan gemisii!"

Bütün gözler kaptana dönmüş. Kaptan, yardımcısına seslenmiş: "Kahverengi pantolonumu getirin!"

mumları çok beğeniyor, "Malzemeyi ücretsiz vereyim, yapılanları cüzi bir ücretle alırım." diyor. Köydeki kadınlar mum yapıp satmaya başlayınca köy gelir elde ediyor. Erkekler ise gururlarına yedirip kahveden çıkmıyorlar. Bir gün köyün en gariban ailesinin erkeği, "Ben gidip hanıma yardım edeceğim." diyor ve arkası çorap söküşü gibi geliyor.

Şu anda tüm köy yılın on iki ayı mum imal ediyor ve el yapımı mumlar şehirdeki adam vasıtasıyla yurt dışına ihraç ediliyor.

Bugün bu ülkede yüz binlerce insan devlet memuru olmak için her türlü torpili yaptırır, atmadıkları takla kalmaz; memur oldukları gün aldığı maaşa lanet okumaya başlar. Bu devlet, doğuya on binlerce öğretmen yollar, % 90'ı her gün maaşından şikâyet edip işine lanet okurken aynı maaşı alan ve aynı görev tanımına sahip olan bir genç kızın yaptıklarına bakın.

İnsan var, dokunduğu şeye değer kazandırır; insan var, dokunduğu şeye değer kaybettirir.

Siz dokunduğunuz her şeye değer kazandırın.

Ülkelerden birinde, kurda kuşa hükmeden bir kral varmış. Günlerden bir gün kralın bir oğlu olmuş. Kral oğlunu o kadar çok severmiş, o kadar çok severmiş ki emrindeki bilginlere:

- Oğlum için öyle bir şey bulun ki o hiçbir zaman mutsuz olmasın!

Bilginler de uğraşmışlar, didinmişler, sonunda sihirli bir düğme icat etmişler.

Krala gidip:

Sevgili Kralımız, oğlunuz veliaht prensin göbeğine bu düğmeyi yerleştireceğiz. Prensimizin canı ne zaman sıkılsa, kendini ne zaman mutsuz hissetse düğmeyi saat yönüne biraz çevirsin, zaman hemen ötelenecek, prensimiz hiçbir zaman mutsuz olmayacaktır.

Kral alınan sonuçtan çok mutlu olmuş. Tüm bilginleri altınlar, cariyeler ile ödüllendirmiş.

Sevgili oğlu prens, ne zaman canı sıkılsa, ne zaman kendini mutsuz hissetse, göbeğindeki düğmeyi saat yönünde çevirmiş ve mutsuzluk nedir bilmeksizin ömrünü sürdürüp gitmiş.

Günlerden bir gün kral, halkına seslenirken arada bir yanındaki ak saçlı, ak sakallı bir dede ile konuşuyormuş. Çevredekiler pek merak etmişler bu itibarlı yaşlı adamı. Sormuşlar,

soruşturmuşlar kim bu adam diye.

Bir bilen çıkmış demiş ki:

"Bu yaşlı adam, her canı sıkıldığında zamanı öteleyen prensimizdir."17

Güçlükler hayatınızın önemli ve değerli bir parçasıdır.

Sonuç çıkarmayı başarılırsanız zorluklar bilge bir öğretmen gibidir. Sonuç çıkarmayı bilmiyorsanız her gün dayak yediğiniz, ama hiçbir şey öğrenmediğiniz öğretmeninize benzer zorluklar. İşin kötü tarafı, derse de girmek istemezsiniz; yani hayatı sevmezsiniz.

Yaşadığınız her zorluk sizi hayata yaklaştırır.

Dostoyevski, yirmi sekiz yaşında Çar'ın baskı rejimine karşı bir toplantı grubu oluşturur, yakalanıp idam isteğiyle yargılanır. Gece hücresinden alınır, gözleri bağlanıp ölüm kararı infaz mangası önünde okunur. Günah çıkarır, tam ateş emri verilecekken gerçek kararı okurlar: "Dört yıl hapis." Stefan Zweig, onun için "Dört yıl sonra hapisten çıktığında sağlığı bozuktu, ama müthiş bir yaşama sevinci vardı." der.

Gözünüzü bir kapatın ve Dostoyevski'nin yaşadığını kendiniz için bir hayal edin. Belki sıradan dertleri unutursunuz.

Yıllar önce Muhammed Ali'nin, Fraizer ile unvan maçı vardı. Yarıyıl tatili için anneannelerimin yanına Demirci'ye gitmiştim. Anneannemle sabah beşte maçı seyretmek için kalktık. Anneannemin sabahın beşinde boks maçı için uyanmasının iki nedeni olabilir: Bir, kan ve vahşeti seviyor; iki, bokstan anlamaz. Muhammed Ali, Müslüman diye duymuş, sekiz raunt dua okumak için kalkıyor. Benimkini tahmin etmişsinizdir. Benim için ise diğer neden geçerli. "Ne yani sekiz raunt dua mı okudun?" diyen arkadaş var ya, helal olsun sana, içtenlikle.

Biz anneannemle oturduk, Muhammed Ali sekiz raunt iplere dayanıp dayak yedi. Anneannem hatim indiriyor, ben moralim bozuk seyrediyorum. Sekizinci raunt, Ali bir boşluk buldu, üst üste üç yumruk vurdu ve nakavtla maçı kazandı. Ben sevinçle anneanneme sarıldım, "Ne oldu yavrum?" diye sordu. Seyrediyor, ama o denli ilgisiz ve bilgisiz... Onun anlayacağı şekilde anlattım: "Müslümanlar kazandı anneanne!"

dedim (bkz. Hamas'ın kuruluşu, "Meydan Larousse").

Çinliler, Çin bambu ağacının tohumunu eker sonra tam beş yıl gübre ve su verirlermiş. Bu beş yıl boyunca en ufak bir filiz bile vermeyen bambu, beşinci yılın sonlarında yeşermeye başlar, altı haftada 27 metre birden uzarmış.

Yıllar sonra bir gün, Muhammed Ali'nin o maçının hayat gibi olduğunu düşündüm.

Herhâlde Frazier'ı yeneceğine inanmasa, sekiz raunt dayak yemek çok zor olurdu.

Siz de yeneceğinize inanın ve emin olun, bir gün yenersiniz.

Tatlı anneannem Fatma Hanım mı? Şimdi hasta yatağında ve gün sayıyor. Çok zor konuşuyor. Beni hayal meyal hatırlıyor. Onu her gördüğümde gözlerim doluyor.

Hayatı bir brüt yaşarsınız, bir de net. Geriye dönünce hatırladıklarınız net kısmıdır. Hatırlamadıklarınızsa fazlalıklar...

Sabahın beşinde siyah-beyaz Nordmende televizyondan anneannemin pırıl pırıl yüzünün ışığı altında seyrettiğim o maç, benim için hayatın harika yanıydı.

Bir baba ile kızı dertleşiyorlarmış. Kızı, hayatında çok sıkıntı yaşadığından ve bunlarla nasıl baş edeceğini bilemediğinden bahsetmiş. Baba kızını dinlemiş ve "Gel, sana bir şey göstereceğim!" diye kızını mutfağa götürmüş. Ocağa üç tane eşit büyüklükte kap yerleştirmiş; üçüne de eşit su koyup üçünün de altını aynı miktarda yakmış.

Birinci kaba bir havuç, diğerine bir adet yumurta, diğerine de bir avuç çekilmemiş kahve çekirdeği koymuş ve her üçünü de tam 20 dakika pişirmiş. Daha sonra ateşi kesmiş. Masaya iki tane tabak ve bir tane boş bardak koymuş ve ilk önce haşlanmış havucu alıp bir tabağa koymuş. Daha sonra artık epey pişmiş olan yumurtayı alıp bir tabağa koymuş. En sonunda da artık suya iyice sinmiş ve tam kıvamında kahve görüntüsü olan kahveyi alıp bir bardağa boşaltmış.

Kızına şu soruyu sormuş: "Kızım ne görüyorsun?"

Kızı demiş ki: "Havuç, yumurta ve kahve." Kızını elinden tutup masaya yaklaştırıp daha yakından bakmasını ve hissetmesini istemiş.

Kızı demiş ki: "Ne görüyorum? Haşlanmış yumuşak bir havuç (bunu yaparken çatalı havuca batırmış ve yumuşaklığını hissetmiş), artık pişmekten içi katılaştırmış bir yumurta (yumurtayı eline almış, hatta bir tarafından masaya vurup, çatlatmış ve içini görmüş) bir bardak kahve

(biraz içmiş).

"Hatta tadı oldukça iyi."

"Baba, bunu niçin bana gösteriyorsun?" diye sormuş. "Bak." demiş. Hepsi aynı şekil kaptı, aynı sıcaklıkta, aynı dakikada pişti. Fakat hepsi bu etkiye farklı tepki verdiler.

Havuç ilk başta sertti, güçlü idi. Ama kaynatılınca yumuşadı hatta güçsüzleşti. Yumurta çok kırılıyordu, hafifçe dokunsan çatlayabilirdi, ama kaynatılınca içi sertleşti, hatta katılaştı. Bir avuç çekilmemiş kahve ise yine sertti, hepsi birbirine benziyordu, ama ısıtılınca ne oldu; bu kahve çekirdekleri, ısındılar, gevşediler ve içinde oldukları suya yayıldılar. Koku yaydılar, tat yaydılar ve suyu eşsiz tatta bir kahveye çevirdiler."

"Kızım sen hangisisin?" diye sordu adam. "Zorluklarla karşılaştığın zaman nasıl tepki gösteriyorsun? Sen havuç musun, yumurta mısın, yoksa kahve misin?"

Peki siz?

Bir gece, şehirlerarası ıssız bir yolda araba kullanıyorum; radyo açık, harika bir hikâye dinledim. Anadolu'nun küçük bir köyünde bir çocuğun gözleri, ateşli bir hastalık sonucu görmemeye başlar. Baba bir gün diğer çocukların artık oğlula oynamamaya başladıklarını fark eder; gidip şehirden oğluna bir çalgı aleti alır, çocuk onunla tıngır mıngır vakit geçirir. Bir süre sonra gerçekten bir şeyler çalmaya başlar. Sonra, yakındaki köyden bir adam, çocuğun yetenekli olduğunu düşünerek ona ders vermeye başlar. Çocuk yeteneğini çok geliştirir. Çok zeki, yaratıcı ve hazırcevaptır. Hatta bir gün gurbette sazı kırılınca bir dostundan saz almak ister, dostu fiyatına "yüz elli lira" der. Garibanın cebinde sadece elli lira vardır. "Bu elliyi al, yüzüne tükürürüm." der. Şaka öyle hoşuna gider ki satıcının, kalan yüz lirayı almaz.

O görmeyen çocuğun adı Veysel.

Farkında mısınız? Anne baba olarak yapmanız gereken şey, çocuğun eline o sazı vermek. Siz onun yeteneğini keşfetmesine olanak tanıyın ve mücadele gücü kazandırın, gerisini ona bırakın.

Bir seminerimde bu olayı anlattığımda bir yönetici el kaldırdı: "Hocam, ben Sivaslıyım, Âşık Veysel'in köyündenim. Size daha da ilginç bir şey söyleyeyim, bizim köye ilk meyve ağacını Âşık Veysel dikmiştir." dedi.

Şimdi şunu sorabilirsiniz: “Dış faktörlerin hiç mi etkisi yok hayatımızda?”. Hayatı şöyle bir yuvarlak gibi düşünün ve ikiye bölün.

Sizin çabalarınız arttıkça, siz planlayıp yeteneklerinizi devreye soktukça, koştuğunuzla çalıştıkça hayatınızda iç faktörlerin etkisi çoğalıp dış faktörlerin etkisi azalacaktır.

Sizin çabalarınız azaldıkça; siz hareketsiz, eylemsiz, plansız bekledikçe dış faktörlerin etkisi çoğalmaya başlar.

Biri size “Hayatınızın tamamını siz belirlersiniz; dış faktörlerin hiçbir etkisi yok” derse inanmayın. Eğer birileri çıkıp “Her şey kaderdir, şanstır, gerisi boştur” derse ona da inanmayın.

Denizin ortasında bir tekne gibi düşünürseniz kendinizi, hiç kıpırdanmadan beklerseniz; rüzgâr ve dalgalar, yani dış faktörler, hayatınızı istediği gibi şekillendirir ve sizi alır götürür. Ama eğer rota belirliyor, yelken açıyorsanız istediğiniz limana yönlendirirsiniz.

Yani, hepimizin hayatında dış faktörlerin etkisi farklı orandadır; kimimizin hayatını % 10 etkiler, kimimizin hayatını % 90. İnsanları ikiye ayırabilirsiniz: Hayatı çözemedikleri dolmuş olanlar, hayatı mazeretlerle dolu olanlar.

Geçenlerde bir seminerimde katılımcılardan biri "Hocam, bizim elimizden bir tutan olmadı, bizi bir okutan olmadı." dedi. İlkokul mezunuymuş ve onu okutmadıkları için başarısız olmuş.

Bakın, en kolay yol budur. Her şey için bir mazeret bulabilirsiniz. Hep dışarıyı suçlamak en kolaydır.

"Beni okutmadılar, ilkokul mezunu olduğum için başarısız oldum." diyen dinleyiciye; "Zeki Başeskioglu, Zeki Triko'nun sahibi de ilkokul mezunudur, Ahmet Nazif Zorlu da... Eminim, 'Beni okutmadılar, o yüzden başarısız oldum.' dememişlerdir hayatlarında bir kez olsun." dedim.

Ya da o okuldaki genç müstahdem...

Onu da ana babası okutmadı, şimdi öğretmen.

Belirleyici olan sizin çabalarınızdır.

"Biz anamızdan babamızdan bir şey görmedik. Onlardan hiç destek almadık." lafı herhâlde bir bizde vardır.

Zaten anadan babadan bir şey kalması gerekmiyor ki.

Hayatınızı kendiniz kazanmalısınız. Konfüçyüs, "Karanlığa küfretmektense bir mum yak." der. Etraf karanlığa küfreden adamlarla dolu. Mum yakmak da yetmez artık, etrafınıza mum yakmayı öğretmek gerekli. Hayatı, yokuşu çıkarken yaşarsınız; zirvede otururken değil.

Allah'a istediğiniz her şeyi şıp diye vermediği için her gün dua edin. Ya istediğiniz her şey gerçek olsaydı?

Onasis'in, Agnelli'nin, Ford'un oğulları gibi... Hayal edilebilecek her şeye sahip

doğdular. Hepsi otuzlarında intihar etti.

Sizi hayata bağlayan kendi çabalarınızın sonunda elde ettiğiniz sonuçlardır.

Hayatınızı değerli kılan, hayat amacınızdır.

Zor günlerinizde size yol gösteren, sizi ayakta tutan, yaşama sevinci veren gelecek hayalinizdir.

Hayatla ilgili kararlarınızı kolaylaştıran, sizi insan yapan ise bağlı olduğunuz değerlerinizdir.

Çabalarınızın sonuca ulaşmasını sağlayan şey, hedef belirlemenizdir. Aradaki yolu giderken sizi ayakta tutan dört özelliğiniz; kişiliğiniz, olumlu düşünceniz, yaratıcılığınız ve mücadele ruhunuzdur.

Kitabın adı niçin "Avcunuzdaki Kelebek"?

Zamanın birinde iki tane kız kardeş varmış, nasıl akıllıarmış anlatamam. Etraflarındaki ve okuldaki tüm bilgi onlara yetmez olmuş. Bir gün, anneleri onları dağdaki bilge adama götürmeye karar vermiş.

Kızlar, bilge adamla karşılaşıncaya ona sorular sormaya başlamışlar. Bilge adam bütün soruları doğru cevaplamış. Kızlar çok sevinmişler ve annelerinden eğitimleri için bir süreliğine izin isteyerek bilge adamın yanında kalmışlar.

Sordukları soruların hepsinin cevabı doğruymuş. Bir süre çok mutlu olmuşlar; ama sonra sıkılmaya başlamışlar. "Bilgenin bilemeyeceği bir soru bulmamız lazım." diye düşünmüşler.

Kızlardan biri, bir gün "Buldum!" diye sevinmiş. "İki elimin arasına bir kelebek koyacağım ve bilge adama soracağım, 'Avcumun içinde bir kelebek var. Canlı mı, ölü mü?' 'Ölü' derse kelebeği bırakacağım. 'Canlı' derse avcumu hafifçe bastıracağım. Her ne derse cevabı bilemeyecek."

Kızlardan biri kapalı tuttuğu ellerini bilgeye doğru uzatmış.

(Şimdi lütfen siz de yapın. Avuçlarınız birbirine bakacak şekilde ellerinizi birleştirin ve uzatın. Ben açın deyinceye kadar da açmayın).

Ve sormuş:

"Avcumun içinde bir kelebek var; canlı mı, ölü mü?"

Bilge adam cevap vermeden önce uzun süre kızın gözlerine bakmış, bakmış ve cevaplamış:

"Senin ellerinde kızım. Senin ellerinde..."¹⁸

Şimdi bakın hayatınıza ve mutluluğunuza...

Nerede mi?

Açın şimdi avcunuzu...

Sizin ellerinizde; tam avcunuzun içinde.

Bir Portekiz atasözü der ki: "Yaşadıkça yaşlanmazsınız, yaşamadıkça yaşlanırsınız."

Mutluluk dileklerimle...

Gözlerinizden öpüyorum.

SONSÖZ

"Sayın Hocam, şehrimizdeki bir 'Beden Dili' seminerine davet edildik. Bir bey geldi. Sizi daha önce dinlemiş olan dört arkadaş, yeni bilgiler edinmek için gittik. Seminer başladı; örnekler sizden, espriler sizden, seminerinizin aynısını veriyor, kesin sizi izlemiş ve ezberlemiş; ama hiç kaynak göstermiyor. Dayanamadık ve ben ayağa kalktım. 'Siz seminerin başından beri Şerif Bey'i taklit ediyorsunuz ve kaynak vermiyorsunuz.' deyince sizi yakından tanıdığımı ve sizi modellediğini söyledi. Dışarıdaki konuşmada sizi tanımadığımı anladık. Hocam, sizi bu konudan haberdar etmek istedim."

Özcan Toralı

Bilgi güçtür.

Batı'nın gücü buradan gelir.

Bilgi üretirler ve gelişmemiş ülkelere satarlar.

Siz de bir eğitmen, yazar veya öğretim üyesi olarak o bilgileri tekrarlıyorsunuz, birileri üzerinden para kazanır.

Daha iyi bir ülke olacaksak bilgi üretmemiz gerekir. Son dört kitabımda bunu yaptım. Çok ufak örneklemelerin dışında, örnek olabilecek, bu ülkeye uygun, kullanılabilir modeller oluşturup bilgi üretmeye çalıştım.

bazen bu işe ne kadar devam etmeliyim sorusunun ardından gelen bir "Sizden aldığım eğitim hayatımı değiştirdi." mektubu bana "Şerif biraz daha devam." ledirtiyor.

Hiç hırslı bir adam olmadım. Siz de olmayın.

Üç şirketin yönetim kurulu başkanıyım; ikisi eğitim, diğeri yayıncılık faaliyeti yapıyor. Bilgi üretmek ve yaymak dışında hiçbir işin içinde olmayacağım.

Aslında bilgi yayma işinin içinde de çok olmayacağım.

Bu ülke, dünya yolsuzluk sıralamasında 4. sırada. Her alanda yolsuzluk, hırsızlık yapılan bir ülkede, bilgi konusunda hırsızlık yapılmaması ihtimali yok.

Ben, seminer veriyorsam, kitap yazıyorsam, orada kullandıklarım birinin bilgisiyse, mutlaka kaynak göstermeye çalışırım.

Bir de kendim bilgi üretirim.

Geçenlerde asistanım Zeynep, "Hocam sizden sonra etrafta 'beden dili' semineri yaynamaya başladı, şimdi 'Avcunuzdaki Kelebek' seminerlerine başladınız; yakında seminerlerde 'Avcunuzdaki Kelebek' hikâyeleri anlatmaya başlarlar." dedi. Doğru, yeter ki kaynak gösterebilirler.

Sizden ricam, kitabımda gördüğünüz hikâyelerden, kaynağını veya yazarını bildikleriniz varsa bildirmeniz. Bir şekilde bana anonim ulaşmış bilginin kaynaklarını belirtelim. Bunun dışında, kitaptaki bilgiler benim düşüncelerimdir.

Verdiğim seminerlerin de tamamen dizaynı, örneği, mizahı, kurgusu bana aittir. Bunları benden izin alarak veren kişiler vardır, onlar zaten seminerleri sırasında benim smimi mutlaka anarlar. Diğerlerine gösterdiğiniz tepkileri örnekteki gibi duyuyorum. Onlarca mektup alıyorum.

Sizim tavsiyem; eğitim aldığınız, kitabını okuduğunuz insanların özgeçmişine ve o konuda aldıkları eğitimlere odaklanmanız. O kişiye sorun, "Bu konuda nerede uzmanlaştınız?"

Kitaplardaki özgeçmişlerini inceleyin, çok ipucu yakalarsınız.

Benim, ben bu sektörde uzun süre kalmamalıyım.

Bu iş "Kişisel Gelişimden" çok, tam bizim tarzımızla "Gişisel Kelişim" oldu.

Modelleme öğreten hocalardan bir ricam var. Öğrencilerden sizi yanlış anlayanlar olabiliyor. Modellemeyi, birinin seminerini hiç kaynak göstermeden vermek olarak anlayıp taklitle karıştırabiliyorlar. Zaten kimse beni modellemesin, herkes kendini yaşasın. Kısa bir hayat. Birileri gibi yaşayıp gitmektense kendi hayatımızı yaşamakta fayda var.

Sevgilerimle...

Şerif